SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

Incunabel N 223

SLUB Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

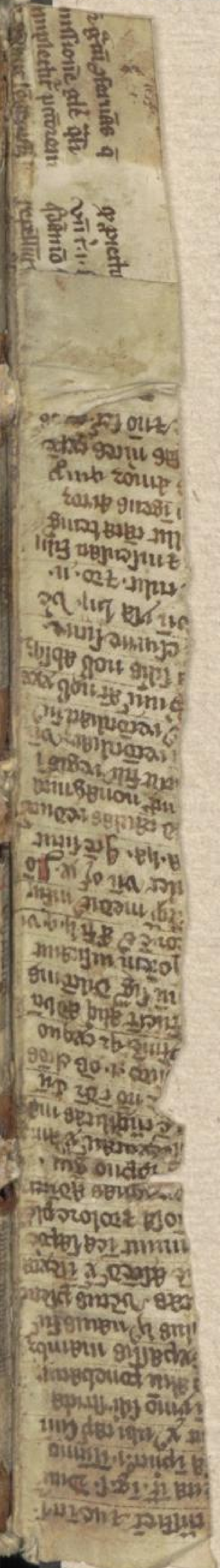

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

[illegible]

z olei confectio ad reparandum q'tidie fieri q
ab hebreis positum sumitur q' sit sang' agni
... sicut postes ita nos crismate fidelium
inunguntur frontes. Instruit autem in memoria
humilitatis et caritatis sue quorum alterum ostendit
in ablutione pedum, alterum in mandato pro
nobis temere et in memoria liberationis asseruntur
dicens Sic filii Israel liberati sunt asseruntque per hos
commemorationem agni paschalis. Vnde ait Hoc facite
in meam commemorationem. Tempus autem institucionis
est circa annos... Item anno ... tempus ante legem
sub lege et tempus gratie. Vnde Dan. x. Dicit
Ego Daniel lugebam trium ebdomadarum diebus panem
desiderabilem non comedi et vinum non introivit in
os meum. Tres ebdomade sunt ab Adam usque ad
legem, a lege usque ad Christum, a Christo usque ad passionem
ipsius quando instituit hoc sacramentum. Leviti xxvi. Vetustissima
veterum comedetis et novis supervenientibus
vetera proicietis. Vetustissima veterum sunt corpora et sanguis
Christi que sub pane et vino quasi in oblatione melchisedech
figurata fuerunt. Gen. xiiii. Et ob hoc
Christus ait Ps. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem m.
vetera sunt legalia nova evangelica sacramenta.
Hoc autem fecit Christus apostolis quando dixit Accipite
... quamvis ... et seruiunt ...
... passio ... sunt ...
... est in ... ...
... qui ... ...
ad ... apostolis ... sacramentum
... ... Iob xx
... [illegible] ... aspidum ...
Ioh. vi. ... [illegible] ... gustatum
affert mortem ... [illegible] ... ad se ... ...
... vi. ... [illegible] ... ut ...
... a primo cogitationis loco
... operationis et ... ... addit
... ut ... ... sap. iiii. ...
... et ... ...
Respexit ... ... ad ...
... culpe.
... est ... ... libero arbitrio
... manum ...

telorum bonis et non est qui clamet
clamet malis et non est qui aperiat
pro ... curationem ... xvii ubi ...
Filius hominis tradetur ... ... et ...
cum tertia die resurget ... non ...
... ... vii ... ... tolle...
... ... i. ... ...
... ...
... ... i. ... ...
... salvum ... ...
captivitas ... tollet et ... ...
... ...
... ...
... ... Ierusalem et ...
... ...
... ...
... obedientia ... ...
... sibi causa salutis eterne ... x. ...
... abbreviata i. ... mortis
... ... liberationem ... ...
... ... et faciet habundare
... ... iii
... iii ... ...
... ...
... ii ... ...
... ...
... vocationem ... ad ... ...
... ...
... ut ... Inde non ad ...
... quia ... passionis ...
... regem vii xiii
... ... oportet nos ...
... Lu. vi. Oportebat pati Christum et ita ...
... ... passionis meruit ...
gloriam ... Adiorum ... passionis ...
non ... ... vocatur ... ...
... ... die palmarum ...
... ... iiii diebus reservans
ad horam immolationis ... ...
... ... ut ... ...
... agni ... agno paschali ... ...
sero ... ... ad

...tunt erroneos reduxe iustificauit ipsos
...ificauit eos xxx dieb(us) ante sup(er) terra(m)
...ib(us) consistens ¶ Sec(un)do de duratione
...ius in fine dilexit eos i(d est) usq(ue) ad morte(m)
...ec si eciam no(n) p(er) morte(m) narretur
...ro s(ecundu)m veritatem dilexit nos p(er) mortuus
...nob(is) Jo xv Maiore(m) hac dil(ectionem) nemo
... Quam debita misericordia et gratia et
... dileccio quia in optimata dignitas qua(m)
...da dileccio quia inuicta mansuetudo
...ate p(ro) despicatissimo seruo imo
...ulo crucifigi. Quis audiuit umq(uam) tale
...us uidit huic simile. Apo. i. Vidi similem
...hominis uestitum podere. Poderis e(nim) uestis
...talis pendens usq(ue) ad talos et sig(nificat)
...ma sacerdos enim consummans sacrificium
...consummatum vn(de) cum dixisset ... deposuit
...uite ... nobis s(ecundu)m op(us) redempcionis
...pferunt Apoc. ii. ... et lauit nos ...
...ros ... qui p(ro)fecta dei sunt opa ...
...mus amor nec uxor obsequia
...ampliora suspiria ... in fine matris
...impleuit ... p(ro)mas ... mulier
...uit cum p(ro)mo obediencie ... im
...caritatis op(er)a p(er)ferunt et nob(is) exemplum
...fine ... vn(de) ... Sufficiens
...dilectus et fine ... iii pa
...viii scire quam. rafreue
... me exami. eram
...in merentium solator Job. xxix.
...loq(ui)tur iob in p(er)sona d(omi)ni in quib(us)
...ara ... dignitas et pietas
...tas ... Tercio ... Tercio xpi
...nite humanitas ...
...se me ... ad ...
...angeli ... ad ...
...blica et p(ri)ores ... ¶
...q(ue) ... Prima fuit disp(en)
...sacionis ... xiiii. Solo
...recordat(ur) ... sancte ...
...tam Sic ... ad ... p(ro)
...ta vi. Vidi ... excelsum

obmisit vn(de) Act(us) xi ... p(re)ficiuit bono
sancto et ... ad ...
e puritas ... nazarenus i(d est) floreus ...
ondit q(uod) illum ... vn(de)
Can. ii. Ego flos campi et l(ilium) c(onvallium). ... est
...tas et ... quia
... et no(n) negligere ... vn(de) ...
... in ... Sic ...
... ad ... vn(de) ...
i(d est) tibi dat(ur) ... Tot in dat(ur)
e tot ... usus expensis ...
... no(n) ... nobis cum illo ... dicat
p(ri)mo q(uia) p(ro)ficia ad suscitacionem ... ad
... dat est ... nob(is) ad iiii P(ri)mo ex
... dei ... Inspice et fac
... exemplar ... in monte ... vn(de) ... dicit
Jo xiii Exemplum dedi vob(is) ... ipsam
redempcionis ... Apo xv Redemisti nos deo
... tuo magno ... suo ...
... morte sua ... vn(de) i. pe. i. Recep
... ... Tercio in ...
... vn(de) Jacob dicit ... xxviii Si
... dns ... et custodierit me in uia p(er)
q(ua)m am(bulo) et dederit m(ihi) panem ad uesc(endum) et uest(em) ad
... filio ... p(at)ris m(e)i
... in d(omi)n(u)s ... Quartus ii ... anima
... dat panem ... vestimentum beate
... et ... celestis
... vn(de) dicit apo
ii. Vincenti dabo ... stellam matutinam i(d est) ...
ipsum q(ui) dicit ... Apo ... Ego sum genus
et radix dauid stella splendida et mat(utina)
splendidus ... radiis ... gre
... radiis ... q(uia) ... sunt
... comm... Tercio ...
... vn(de) ...
... ad ... q(ui)a
... vn(de) dicit Jo viii Ego sum lux mundi
Sic ad ... ignis est
vn(de) deut. iiii ... Quarto ad
... bonis operib(us) q(uia) thesaurus e(st) vn(de)
col. ii. In quo sunt omnes thesauri sa(pientiae) et sci(entiae)

Agenda eccleſie Moguntinenſis

GW. 469

XV. Qu. 934

SLUB Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

Regiſtrū eoꝝ que in agenda ꝯtinētur

Exorciſmus ſalis folio j
Ordo ad baptiſandū maſculū iij
Ordo ad baptiſandū femellas x
Ordo ad baptiſandum pueros utriuſ
q3 ſexus folio xvj
De extrema unctione infirmoꝝ xxj
Bñdictio candelaꝝ purificacōis xxv
Amor iohannis euangeliſte xxxj
Bñdictio cineꝝ in capite ieiunij xxxij
Bñdictio palmarū cū ceteris xxxiij
Benedictio ignis vigilia paſce xl
Benedictio cerei paſcalis xlij
Benedictio baptiſmi xlvj
Benedictio agni paſcalis liiij
Benedictio panis lv
Benedictio herbarum in die aſſump-
tionis marie. ⁊ aliorum fructuū lvj
Benedictio pere ⁊ baculi peregrinan-
tium folio ultimo

BIBL. UNIV. WRATISL.

SLUB Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

Prefatiuncula

Volumen iſtud quod vulgariter agē
dam nuncupant optime emendatum
ad morem katholice eccleſie prout do
ctrinis ſuis ſanctiſſimi doctores tra-
diderunt: canonica iuraqꝫ approbaue
runt. ſacramentorum miniſtrationeꝫ
luculentiſſime explanat. eccleſiaſticaſ
qꝫ benedictiones per anni circulum.
iuxta ritū inſignis eccleſie moguntiñ
in parrochijs fieri ſolitas: ordine rec-
to. noſtreqꝫ criſtiani religioni conſo-
nas: tradit. Quod ſi alteratum quid
in eo inueneris. quod prioribus tuis
codicibus minus conſonauerit: in ſa-
cramentis quidem miniſtrandis. ex
ſanctiſſimorum id doctrina actuꝫ ſci-
as. in reliquis vero benedictionibus.
nil te turbabit. cum benedicendi mo
dus non ſit ita per eccleſiam artatus.
quin alterari poſſit. ita tamen ꝙ fidei
katholice fuerit conformis.

BIBLIOTHECA MILICHIANA GORLICENSIS

SLUB Wir führen Wissen. GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK Uniwersytet Wrocławski

Oportunum enim ante omnia dixi-
mus pro rudioribus ꝛ adhuc ſimplici
oribus ſacerdotibus quedam preno-
tanda

PRimo enim cum ex inſti-
tutione domini noſtri iheſu cri-
ſti: ꝛ ſanctorum conciliorum confir-
matione. Et eccleſie ſancte katholice
ſuſceptione: ſeptem ſunt ſacramenta:
que habent efficaciam ex virtute paſſi
onis domini noſtri iheſu criſti Ut ſūt
baptiſmus Confirmatio Eukariſtia
Penitentia. Extrema unctio. Ordo.
ꝛ coniugium. Et in quolibet duo ſunt
ſcilicet materia et forma. ſine quibus
nullum rite perficitur. nec ſuum con-
ſequitur effectum. neceſſe eſt illa ſcire.
Baptiſmus eſt ianua omnium ꝛ fun-
damentum. ſine quo impoſſibile eſt
intrare regnum celorum. Ideo ſim-
pliciter eſt neceſſariuꝫ. ꝛ ſine eo alia ſa
cramenta ſuſcipi minime poſſunt. Eius
ergo materia eſt cōmunis omnibus.
qꝫ pura aqua elemētaris. Et in neceſſi
tatis tp̄e a layco utriuſqꝫ ſex' ꝯferri p̄t

ab heretico:ſciſmatico:vel iudeo.ſi in
te ntio vera adeſt: ⁊ forma verboꝝ ſer
uatur. Quã dñs expreſſit:dicens. Ite
baptizate. In nomine patris ⁊ filij et
ſpũſſancti. Forma igit᷑ eſt ab omnibꝰ
equalr̃ tenẽda. Ego te baptizo in noīe
patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti Nec addi de
bet. Amen Niſi vbi in eccleſijs ↄſuetu
do habet qꝛ nõ eſt de neceſſitate ſacra
mẽti. Effectus aũt eiꝰ eſt. remiſſio om
nium peccatoꝝ ⁊ penarum

Confirmatio que a ſolo fit epõ in frõ
te baptizati:pro materia habꝫ criſma
ↄfectum ex oleo ⁊ balſamo Et forma
eiꝰ eſt. Cõſigno te ſigno ſancte crucis
⁊ ↄfirmo te criſmate ſalutis:in nomi
ne patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti. Effectus
eiu s eſt. qꝛ dat᷑ ſpũſſctũs ad robur.

Euchariſtia materiã hꝫ panẽ triticeũ
⁊ vinũ de vite: modica aqua ꝑmixta.
Forma in pſo na xp̃i exprimit᷑. hoc eſt
eñi corpus meũ. Ad calicꝫ Hic eſt eñi
calix ſanguinis mei noui ⁊ eterni teſta
menti. myſteri ũ fidei. qui pro vobis ⁊

pro multis effundet in remiſſionē pec
catorum· Miniſter eius eſt ſacerdos
Effectus primus: ꝯuerſio panis i cor
pus xp̄i. ⁊ vini in ſanguineꝫ. Effectus
ſecūdus adunatio hominis cū deo in
indigne ſumentibus

Penitētia que eſt ſcd̄a tabl'a poſt nau
fragiū: pro materia p̄xima habet act⁹
penitētis. ſcꝫ ꝯtritōem. ꝯfeſſionē. ⁊ ſa
tiſfactōeꝫ. Forma eſt. Ego abſoluo te
a peccatis in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpi
ritusſancti. Miniſter eſt ſacerdos ha
bens autoritatē abſoluēdi. Effect⁹ eſt
Abſolutio a peccatis

Unctio extrema ꝓ materia hꝫ: oleum
ſanctū oliue p̄ epūm bn̄dictū Pro for
ma hꝫ. Per iſtā unctōꝫ. ⁊ ſuā piiſſimā
miſcd̄iam indulgeat tibi dn̄s quidq̄d
deliquiſti ꝑ viſum: vl' auditū: olfactū
guſtum. vel tactū. q̄r fit in quinqꝫ lo-
cis. oculis. auribus. naribus. ore. ma
nibus ⁊ pedibus. Miniſter eſt ſacer-
dos Effect⁹ eſt ſanatio mētis ⁊ corꝑis

Ordo in ſeptē partit'. ſcꝫ p̄ſbiteratum

II

Diaconatū. ſubdiaconatū. accollitū
Exorciſtam. lectorē. ꝛ oſtiariū. Hui⁹
ſacramenti materia eſt ꝑ cuius tradi
tionē confertur: vt ꝑ librū: clauem: vl'
calicem. ꝛ cetera. Forma. Accipe pote-
ſtatem offerendi ſacrificium in eccl'ia
pro viuis ꝛ mortuis. Miniſter eſt epi
ſcopus Effectus eſt augmentū gratie

Matrimonium: quod eſt ſignum con
iunctionis criſti ꝛ eccleſie Cauſa effici
ens eſt mutuus cōſenſus per verba de
preſenti expreſſus. ſcꝫ. Ego accipio te
in meum vel meam. Cauſa finalis eſt
proles: aut vitare fornicationez Ma
teria eſt vir vel mulier: vbi non eſt im
pedimentū. Effect⁹ a peccato excuſat
luxurie. ſi actus fuerit debite circūſtā
tionatus. Forma dicat ſacerdos. iux-
ta cōſenſum veſtrū coniūgo vos ma-
trimonialiter. In nomine patris ꝛ fi
lij ꝛ ſpiritusſancti

SLUB Wir führen Wissen. GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK Uniwersytet Wrocławski

Exorciſmus ſalis.

Adiutorium noſtrum in nomine dñi
Qui fecit celum ⁊ terram
Sit nomen domini benedictum
Ex hoc nunc ⁊ uſqꝫ in ſeculum

Exorcizo te creatura ſalis in noīe
dei patris omni✠ potentis. ⁊ in
caritate dñi noſtri iheſu criſti. ⁊ in vir
tute ſpiritus✠ ſancti. Exorcizo te per
deum vi✠ uum. per deum ve✠ rum
per deum ſanc✠ tum. per deum qui
te ad tutelā humani generis procrea
uit. ⁊ pp̄lo venīēti ad credulitatē ꝑ ſer-
uos ſuos ꝯſecrari p̄cepit. Proinde ro
gamus te dñe deus noſter: ut hec crea
tura ſalis in noīe ſancte trinitatis effi
ciatur ſalutare ſacramentū ad effugā
dum inimicū quē tu dñe ſanctificādo
ſancti✠ fices: bñdicēdo bene✠ dicas
ut fiat omnibus accipiētibus ꝑfecta
medicina. ꝑmanens in viſceribꝰ eorūꝫ
in noīe dñi noſtri iheſu criſti Qui ven
turus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊
ſeclm ꝑ ignē. Amen. Si in veteribꝰ li
bris aliā inueneris formā nōte turbet

Super maſculum vel maſculos
Ordo ad baptizandū pueros. Inpri-
mis eñi cū venerint pueri ante eccleſie
ianuaz. maſculi ſtatuātur ad dexterā
Femelle vero ad ſiniſtrā ptem. Tunc
ſacerdos interroget noīa ſingulorū.
ita dicēdo. Wye ſayl das kynt heiſſen.
N. vel in plurali. Wye ſollen die kyn-
der heiſſen. N. dicat. Deide inſufflet
in faciem pueri vel puerorū dicendo.
Exi ab eo immūde ſpūs: ꝛ da locū ad-
uenienti ſpirituiſancto. ꝛ da honorez
deo viuo ꝛ vero. Et pſbiter faciat cru
cem in fronte ꝛ corde. vel frontibus ꝛ
cordibus eoꝝ dicens. Et in ſingulari
ad quēlibet dicat. Accipe ſignaculum
crucis xp̄i: tam in fron ✠ te q̄in cor ✠
de. ſume fidem celeſtium p̄ceptoꝝ. ta
lis eſto morib⁹ ut templū dei iam eſſe
poſſis. euaſiſſeqz laqueos dyaboli le-
tus agnoſce. horreſce ydola. reſpue ſi
mulacra. cole deum prēm oīpotētez
ꝛ ihesum xp̄m filium eius. Qui cū eod
patre in vnitate ſpūſancti viuit ꝛ reg

nat deus ꝑ omnia ſecla ſeculoꝝ. Amē
Dominus vobiſcum. et cum. Oratio
Omnipotēs ſempiterne deus. pa
ter dn̄i nr̄i ieſucriſti reſpicere dig
nare ſuphūc os famulū os tuū os quē
os ad rudimenta fidei vocare digna
tus es. omnē cecitatē cordis ab eo is
expelle. dirumpe oīs laqueos ſathāe
quibus fuerat ant alligatus ti. aperi
ei eis dn̄e ianuā pietatis tue. vt ſigno
ſapientie imbutus ti omniū cupidita
tum fetoribus careat ant. ⁊ ad ſuauē
odorem p̄ceptoꝝ tuoꝝ letus ti in eccl̄a
tua tibi deſeruiat ant ⁊ ꝓficiat ant de
die in diē. vt idoneus ei efficiatur ant
accedere ad grām baptiſmi tui ꝑcepta
medicina. ꝑ criſtum dn̄m noſtrum
Salis exorciſmū. require in principio
agende ad exorcizandū ſal. ſi ſaltē ſal
in die dn̄ico exorcizatus defuerit. Re
cipiat ergo ſacerdos de ſale exorcizato
⁊ mittat in os cuiuſlibet infantis Et ī
terroget nomīa ſinguloꝝ: ita dicens.
Accipe ſalem ſapientie vt xpus ſit tibi

propitiatus in vitam eternam Amen
Pax tecum. Post datum ſalis dicat.
DEus patrum noſtroꝝ. Oratio.
Deus univerſe cõditor creature:
te ſupplices exoramꝰ ut hũc os famu
lũ os tuũ os reſpicere digneris ꝓpiciꝰ
ut hoc primũ pabulũ ſalis guſtantem
tes non diutius eſurire ꝑmittas. q̃mi
nus expleatur antur cibo celeſti. qua-
tenus ſit ſint ſemꝑ dñe ſpiritu feruẽs
tes ſpe gaudens tes nomi tuo ſeruiẽs
tes. ⁊ ꝑduc eum os ad noue regenera
tionis lauacrũ. ut cũ fidelibus tuis ꝓ
miſſionum tuaꝝ eterna premia conſe
qui mereat antur ꝑ xp̃m dñm noſtrũ
Itez p̃ſbiter faciat crucẽ ſuꝑ maſclm.
vel maſculos ſi plures ſint. et dicat
DEus abra ✠ ham Deus yſa ✠ ac
Deus ia ✠ cob. deus qui moyſi fa
mulo tuo in monte ſynai apparuiſti. ⁊
filios iſrahel de terra egypti eduxiſti:
deputans eis anglm pietatis tue: qui
cuſtodiret eos die ac nocte. te q̃ſumus
dñe ut mittere digneris ſanctũ anglm

tuū: vt ſic custodiat hūc hos famulū
os tuū; os N. ⁊ pducat eum eos ad
gratiam baptiſmi tui: p xp̄m dn̄m no
ſtrum Amen. Repulſio dyaboli a ma

ERgo maledi ſculo. vel maſculis
cte dyabole recognoſce ſentētiaꝫ
tuam. ⁊ da honorem deo viuo ⁊ vero.
da honorē ieſu xp̄o filio eius ⁊ ſpiritui
ſancto. ⁊ recede ab hoc his famulo lis
dei. N. quia iſtum os ſibi dn̄s noſter
ihesus xp̄s ad ſuā ſanctā gratiā ⁊ bene
dictōeꝫ. fontemqꝫ baptiſmatis dono
ſpūſſancti vocare dignatus eſt. et hoc
ſignū ſācte cru ✠ cis. Cum pollice fa
cias crucēꝫ in fronte pueri quod frōti
eius damus. tu maledicte dyabole nū
q̄ audeas violare. p xp̄m dn̄m noſtrū

AUdi maledi Item dicat. Amen
cte ſathana adiuratus p nomen
eterni dei: ⁊ ſaluatoris noſtri filij dei
cum tua victus inuidia. tremens ge-
mensqꝫ diſcede. nihil tibi cōmune ſit.
cum ſeruo uis dei iam celeſtia cogitā
ti bus renunciaturo ris tibi ac ſeculo

fac + in fronte

tuo. ꝛ beate imortalitati victuro ris
Da igitur honorem aduenienti ſpiri-
tuiſancto. qui ex ſumma celi arce de
ꝑturbatis fraudibus tuis. diuio fon
te purgatū pectus. id eſt ſanctificatū
deo templū ꝛ habitaclm ꝑficiat. et ab
omibus penitus noxiis preteritoꝝ cri
minū liberatus ri hic bit ſeruꝰ ui dei
N. gratias ꝑhenni deo ſemꝑ referat.
ant ꝛ bn̄dicat ant nomē eius ſanctuꝫ
in ſecula ſeculoꝝ. Amen. Repulſio dy
Ergo maledicte dyabole re aboli
cognoſce ſententiā tuā. ꝛ da h ꝛ-
norem deo viuo ꝛ vero. da honorē ihe
ſu criſto filio eius ꝛ ſpirituiſancto ꝛ re
cede ab hoc his famulo is N. qꝛ iſtū
os ſibi deus ꝛ dn̄s noſter iheſus xp̄us
ad ſuam ſanctam gratiā. ꝛ bn̄dictōeꝫ
fontemqꝫ baptiſmatis dono ſpūſcti
vocare dignatus eſt Et hoc ſignū ſan
cte cru ✠ cis Cū pollice fac crucē i frō
te pueri qđ fronti eius damus. tu ma
ledicte diabole nunꝗ audeas vio
Exorcizo Exorciſatio lare. ꝑ xp̄m

te immūde ſpūs in nomīe pa ✠ tris ⁊
fi ✠ lij. ⁊ ſpūs ✠ ſancti: ut exeas ⁊ rece
das ab hoc his famulo is dei. N. ipſe
eñ tibi impat maledicte atqʒ damna
te qui pedibus ſup mare ambulauit.
et petro mergenti dexterā porrexit.

Ergo male dicte dyabole. Repul
recognoſce ſententiā tuā ⁊ da ho
norem deo viuo ⁊ vero. da honorē ihe
ſu xp̄o filio eius: ⁊ ſpirituiſancto. ⁊ re
cede ab hoc his famulo is dei. qꝛ iſtū
os dñs noſter iheſus xp̄s ad ſuam ſan
ctam gratiā: ⁊ bñdictiōem: fontemqʒ
baptiſmatis: dono ſpūſſancti vocare
dignatus eſt. Et hoc ſignū ſancte cru
✠ cis Fac crucem in frōte pueri quod
fronti eius damus: tu maledicte dya
bole nunꝙ audeas violare. p xp̄m d.

Eternam ac iuſtiſſimā Oratio.
pietatem tuā depcor dñe ſancte
pater oīpotēs eterne deus. luminis ac
veritatis autor ſuper hunc hos famu
lum os tuum os. N. ut digneris eum
eos illumiare lumine intelligentie tue

mūda eū os ꝛ ſanctifica. ꝛ da ei eis ſci
entiā veram: vt dignus ni efficiatur ant
accedere ad gratiā baptiſmi tui. tene-
at ant firmā ſpem. ↄſilium rectum do
ctrinā ſanctā. vt aptus ti ſit ſint ad p
cipiendam gratiam baptiſmi tui. Per
dominū noſtrum iheſum xp̄m filium
tuum. qui tecum viuit ꝛ regnat.
Dominus vobiſcum. Et cum. Hic fa
cias crucem in fronte. ꝛ in oꝛe. ꝛ in pec
tus pueri. Si ſint plures pueri ſingu-
loꝛum tangat pectoꝛa. ita dicendo.
Sequencia ſancti euangelij ſcd̄m ma
In illo tempꝛe. Oblati ſūt theuz
Ieſu paruuli vt manus eis impo-
neret. ꝛ oꝛaret. Diſcipuli autem incre
pabant eos. Iheſus vero ait illis. Si
nite illos. Et nolite pꝛohibere eos ad
me venire. Amen dico vobis: taliū eſt
enim regnum celoꝛum. Et cum impo
ſuiſſet eis manum abijt inde Deinde
teneat pꝛeſbiter manum ſuper capita
ſinguloꝛum infantium. ꝛ dicat oꝛati-
onem dominicam. vt ſequitur

Pater noſter qui es in celis. ſanctificetur nomē tuū. Adueniat regnū tuū. fi at volūtas tua ſicut in celo et in terra. Panē noſtrū quotidianū da nobis ho die. Et dimitte nobis debita noſtra: ſicut et nos dimittimus debitoribus no ſtris. Et ne nos inducas in tentacōem Sed libera nos a malo. Amē. Aue ma ria gratia plena dn̄s tecū benedicta tu in mulieribus. et bn̄dictus fructus vē tris tui ieſus xp̄s Amē. Credo in deū patrem om̄ipotentē. creatorem celi et terre Et in ieſum xp̄m filiū eius vnicū dn̄m noſtrū Qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto. Natus ex maria virgīe. Paſſus ſub pōcio pilato. crucifixus. mortuus et ſepultus Deſcendit ad inferna. tercia die reſurrexit a mortuis Aſcēdit ad ce los. ſedet ad dexterā dei patris oipotētis. Inde ven. eſt iu. vi. et mort. Cre do in ſpm̄ſcm̄. ſanctā ec. ka. ſanctorum cōmunionē. remiſſiōem pctōrum. Carnis reſurrectionē. Et vitā eternā. Amen.

Moneat aſtātes vt orēt. et cathecizet

Nec te lateat ſathana īminere tibi
penas. iminere tibi tormēta: im
minere tibi diem iudicij. diez ſupplicij
ſempiterni. diem qui venturus eſt ve-
lut clibanus ardens: in quo tibi atqꝫ
vniuerſis angelis tuis eternus ſuꝑue
niet interitus Proinde damnate atqꝫ
damnāde: da honorē deo vero ꝛ viuo
da honorem iheſu xp̄o filio eius: ꝛ ſpi
ritui ſancto. in cuius noīe atqꝫ virtute
p̄cipio tibi quicūqꝫ es ſpūs immunde
vt exeas ꝛ recedas ab hoc his famlo
is Dei. N. quem os hodie deus ꝛ dn̄s
noſter iheſus xp̄s ad ſuam ſanctā gra
tiam ꝛ bn̄dictionem: fontemqꝫ baptiſ
matis dono ſuo vocare dignatus eſt.
vt fiat ant ei templū ꝑ aquam regene
rationis: in remiſſionē oīm peccatoꝝ
in nomine eiuſdē dn̄i noſtri iheſu xp̄i.
Qui vēturus eſt iudicare viuos ꝛ mor
tuos ꝛ ſclm̄ ꝑ ignem. Amen. Deinde
cū digitis pollice ſcꝫ ꝛ indice tangat ei
aures ꝛ nares: cū ſputo oris ſui. ita di
cens. Effeta Ad aures quod eſt ada-

perire in odorez ſuauitatis Ad nares
Et videat caute ne tāgat ſputo labia
infantis. Qm̄ ne id fiat. habet̄ de ↄſe.
diſt. iiij. c. propter gloriam. Tu autez
effugare dyabole appropinquabit em̄
iudicium dei. Deinde presbiter indu-
cat pueros ad eccleſiaz ꝛ dicat. Ingre
dere in eccleſiam dei ut merearis com
putari inter filios dei. in nomine pa-
tris ꝛ filij ꝛ ſpiritusſancti Amen. Poſt
hoc ſtans circa fontem baptiſmatis:
interroget puerum. N. ꝛ dicat. Abre-
nuncias ſathane Etiam vulgariter:
ſi patrinus fuerit laycus. Widerſage-
ſtu dem deyffel. Rn̄ſio. Abrenuntio.
Ich wyderſage. Et omnibus pompiſ
eius. Und aller ſyner hoffart. Rn̄ſio.
Abrenuncio. Ich wyderſage. Et om
nibus operibus eius. Und allen ſynē
werken. Reſponſio patrini Abrenun
cio. Ich wyderſagen. Deinde ſacer-
dos interroget de credulitate puerorꝫ.
N. et dicat. Credis in deum patrem
omnipotentem: creatorem celi ꝛ terre

Glaubeſtu in gotvatter almechtigen
Schepper hymels und erden. Rñſio.
Credo. Jch glaube. Interroget. Cre
dis ꝛ in ieſum xp̄m filiū eius unicum
dn̄m noſtꝝ: natū ꝛ paſſum Glaubſtu
in ieſum xp̄m ſeyn eynigē ſon: unſern
hern: geborn und gelyden Rñſio Cre
do. Jch glaube. Credis ꝛ in ſpm̄ſctm̄
Sanctā eccl'iam katholicam Sancto
rum cōmunionē. Remiſſionē peccato
rum. Carnis reſurrectionē. Et vitam
eternā poſt mortem Glaubſtu in den
heyligen geyſt. die heylige criſtelich
kyrchē. Gemeinſchafft der heiligen.
Vergebung der ſynde. Vfferſtendūg
des fleyſches. und nach diſem lebē dꝫ
ewige leben. Rñſio. Credo. Jch glau
ben Deinde faciat crucez cū oleo ſanc
to: qd̄ eſt oleum ſalutis. primo in pec
tore Deinde in ſcapulis pueri. ꝛ dicat
Et ego te lineo ✠ Hic faciat crucē in
pectore. oleo ſalutis in xp̄o iheſu ✠
Hic faciat crucē inter ſcap'las dn̄o no
ſtro. Deinde interroget ſacerdos pa-
biſ

trinū dicens. Uis puerū leuare de fon
te ſacro. Rn̄deat patrinus. Uolo Sa
cerdos dicat Et ego precipio tibi ꝑ ſa
lutem tuā: ut cū puer ad annos diſcre
tionis ꝑuenerit: in fide recta eundem
inſtruas. oratōnem dn̄icam ſcꝫ pater
noſter. ꝛ ſymbolū apl'oꝝ id eſt. credo.
illū doceas. Uulgariter dicat ſi laycꝰ
fuerit. Ich gebydt dir by dyner ſelig-
heit wan das kynt komet zu den iarē
der vernunfft. das du das ſelbige un
derwyſeſt in dem rechten glaubē das
vatter unſer. Aue maria. und dē glau
ben Beide interroget. N. ꝛ dicat vis
baptizari. wiltu getaufft werden Re
ſponſio. Uolo. Ich wyl. Tunc ſacer-
dos manu ſua attingat fontē baptiſ-
matis. ꝛ trina vice fundat ſuꝑ caput
pueri. Ita tn̄ ꝙ aqua tangat caput et
ſcapulas Utrū aūt actus baptizandi
debeat fieri ꝑ trinā immerſionē. aut
ꝑ ipſiꝰ aque ſuperfuſionē Utrūqꝫ ritū
ꝛ modū eccl'ia recipit. Utrū aūt ſemel
aut ter imergat᷑ aut ſi aqua ſuꝑfūdat᷑

tercio nõ variat baptiſmi eſſentiã. ita
tñ ꝗ eccl'ie ꝯſuetudo obſeruet. qḋ niſi
fecerit peccat Magis ſuſtinẽdũ tñ eſt
ſi alias illius eccl'ie fuerit ꝯſuetudo ꝗ
ſcꝫ ter aqua ſupfundat. Nam primo
ſi ſacerdos ſit ſenex. aut hu̅s man⁹ tre
mulas. ſi infans debilis. ſi vehemens
frigus. ſi adultus. aut pfectioris eta-
tis. qui comode imergi non pñt. expe
dit vt p ſupinfuſionẽ aque fiat ⁊ nõ p
imerſionem Et qꝛ exemplũ trahimus
ab apl'is. ſancto Laurentio Remigio
ceteriſqꝫ pluribus: qui aſpergendo: et
ſupeffundẽdo aquã baptizabant. De
ſancto laurentio legit. qui afferens vr
ceum cũ aqua baptizauit romanũ De
remigio regem francie. Quare ne rit⁹
baptizandi: alius ad ſanos: alius ad
infirmos infantes. alius ad pueros.
alius ad adultos varietur. ſed vnus
pmaneat modus. amplexantes tuti
orem expedit vt huius ſacramenti mi
niſtri ſupfundendo ter: baptizent. ni
ſi ꝯſuetudo contrarium habeat: et di

cant. Ego te baptizo in nomīe patris
fundat ſemel ſup eum capite verſo ad
orientē Et filij fundat ſcdō capite ver
ſo ad aquilonē. Et ſpūſſancti fundat
tercio capite verſo ad meridiē Iſta tn̄
verſio nō eſt de neceſſitate ſimplr: ſed
ꝓpter quandā miſticā ſignificacōz De
inde cōpater puer recipiat: tenens ſu
pra fōtē: donec preſbiter criſma requi
rens ferat: interim qz dicens Deus oī
potens pater dnī noſtri iheſu xpi. qui
te regenerauit ex aqua ꝛ ſpūſancto qui
qz dedit tibi remiſſionē oīm peccatoꝝ
Hic faciat crucem cū criſmate in ver
tice pueri dicens Ipſe te liniat criſma
tis ſalu ✠ tis. in xpo ieſu dnō noſtro
In vitā eternā Amē. Poſt hoc accipi
at cappam ponat ſup caput eius dicēs
Accipe cappam: veſtem candidā ſanc
tam ꝛ imaculatam. quaz pferas ante
tribunal ſancte trinitatis: ut habeas
vitam eternam. Amen Vade in pa ✠
ce. Fides tua te ſaluum fecit.

De femellis.

ORdo ad baptizandū femellas: q̄ ſtatuant ad ſiniſtrā: ⁊ interrogetur nomina ſingularum: ita dicēdo. wie ſoll das kynd heiſſen. vl' in plurali ſi plures ſint. wie ſollent die kynder heiſſen. Deinde inſufflet in faciē femelle vel femellaꝝ: dicendo ad quālibet ſingl'r. Exi ab ea immunde ſpūs. ⁊ da locū aduenienti ſpūiſancto. da honorē deo viuo ⁊ vero Et pſbiter faciat crucē tam in fronte q̄ in corde. vel in frontibus et in cordibus eaꝝ dicens. in ſingulari ad quamlibet. Accipe ſignaculum xp̄i tam in fron ✠ te q̄ in cor ✠ de. Sume fidem celeſtium preceptorum. talis eſto moribus vt templū dei iam eſſe poſſis. euaſiſſeq; laqueos dyaboli. leta agnoſce. horreſce ydola reſpue ſymulacra Cole deum patrem omnipotentem. ⁊ iheſum criſtum filium eius Qui cum patre viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritusſancti deus. Per omnia ſecula ſeculorum. Amen. Dominus vobiſcum. Et cum ſpi. Oratio

OMp̄s ſempiterne de⁹ pater dñi
noſtri ieſu xp̄i :reſpicere dignare
ſup̄ hanc as famulā as tuā as quā as
ad rudimenta fidei vocare dignatus
es: omnē cecitatē cordis ab ea is expel
le. dirrūpe oīs laqueos ſathane: qui-
bus fuerat ant allegata te. Aperi ei is
dñe ianuā pietatis tue. vt ſigno ſapiē
tie imbuta te oīm cupiditatū fetori
bus careat ant Et ad ſuauem odorē p̄
ceptoꝝ tuoꝝ leta te in eccl'ia tua deſer
uiat ant. ꝛ pficiat ant de die in diez vt
ydonea te efficiat ant accedere ad gra
tiā baptiſmi tui: p̄cepta medicina per
xp̄m dñm noſtrū. Salis exorciſmū re
quire ſ ſi ſal exorcizatus defuerit Re-
cipiat de ſale exorcizato: ꝛ mittat i os
cuiuſlibet infantis. ꝛ interroget noīa
dicens. Accipe ſalez ſapiētie vt xp̄s ſit
tibi propitiatus in vitam eternā Amē
Pax tecū. Poſt datū ſal' dicat. oratō
DEus patrum noſtroꝝ: deus vni
uerſe cōditor creature te ſupplices
exoram⁹: vt hanc as famulā as tuā

as reſpicere digneris ꝓpicius. ut hoc ꝓ
mū pabulū ſalis guſtātē tes nō diuti⁹
eſurire ꝑmittas quominus cibo exple
atur ant celeſti. quatenus ſit ſint ſem
per dn̄e ſpiritu feruēs tes ſpe gaudēs
tes. nomini tuo ſeruiens tes. ꝑduc eā
as ad noue regeneratiōis lauacrū: ut
cū fidelibus tuis ꝓmiſſionū tuaꝝ eter
na p̄mia ꝯſequi mereat ant. ꝑ xp̄ꝫ dn̄ꝫ
DEus ce ✠ Oratio noſtꝝ. Amen
li. deus ter ✠ re. Deus ange ✠
loꝝ. deus archangeloꝝ. deus prophe
taꝝ. deus apoſtoloꝝ. deus martyruꝫ
deus uirginū deus omniū bene uiuen
tium. deus cui omnis lĩgua confitet̄.
celeſtium terreſtrium ꝛ infernoꝝ. Te
inuoco dn̄e ſup hanc has famulaꝫ as
tuam as N ut perducere eam as dig-
neris ad gratiam baptiſmi tui ꝑ xp̄m
dn̄m noſtꝝ. Amen. Repulſio diaboli
ERgo maledicte diabole recogno
ſce ſententiam tuam. ꝛ da hono
rem deo uiuo ꝛ uero. da honorem ieſu
criſto filio eius: ꝛ ſpiritui ſancto. ꝛ re-

cede ab hac his famula abus dei N q̄r
iſtã as ſibi deus ⁊ dñs noſter ieſus xp̄s
ad ſuã gratiã ⁊ bñdictõem: fontemq̄z
baptiſmatis dono ſpũſſancti vocare
dignatus ē. Hic ſignet femellã ſigno
crucis in fronte vel frontibus Et hoc
ſignum ſancte cru ✠ cis quod fronti
bus eius eaꝝ damus. tu maledicte di
abole nunq̄ꝫ audeas violare. ꝑ xp̄um
DEus abra- dñm noſtrũ. Amen
✠ ham: deus Iſa ✠ ac. deus ia-
✠ cob. deus qui tribus iſrael de egyp
tiaca ſeruitute liberaſti: ꝑ moyſen fa-
mulum tuũ de cuſtodia mandatoꝝ
tuoꝝ monuiſti in deſerto Et ſuſannã
de falſo crimine liberaſti. Te ſupplex
deprecor domine: ut liberes hanc as
famulam as tuam as N de poteſtate
dyaboli ⁊ perducere eam as digneris
ad gratiam baptiſmi tui. Per criſtuz
dominũ noſtruz. Amen. Repulſio dy
ERgo maledicte dyabole aboli
recognoſce ſententiam tuam. et
da honorem deo viuo ⁊ vero: Da ho-

norem iheſu criſto filio eius ⁊ ſpiritui
ſancto. Et recede ab hac is famula bus
dei N. quia iſtam as ſibi deus ⁊ domi
nus noſter iheſus criſtus ad ſuam ſan
ctam crucem ⁊ benedictiõem: fontem
qȝ baptiſmatis: dono ſpirituſſancti ⁊
vocare dignatus eſt. Et hoc ſignum.
Hic faciat crucez cum pollice in fron-
te: vel frontibus femellarum ſancte
cru ✠ cis. quod frõti eius damus. tu
maledicte dyabole nunq̃ audeas vio
lare Per criſtum dominum noſtrum
EXorcizo te Exorcizatio Amen.
immunde ſpiritus. per pa ✠ trẽ
⁊ fili ✠ uȝ: ⁊ ſpiritũ ✠ ſanctuȝ. Ut exe
as ⁊ recedas ab hac his famula abus
dei N Ipſe enim tibi imperat maledi
cte: damnate. qui ceco nato oc'los ape
ruit. Et quadriduanum lazarum de
monumento ſuſcitauit. Repulſio dy-
aboli ſuper Femina: ſiue Femellis: ſi
ERgo maledicte dy plures ſint
abole recognoſce ſententiam tu
am. Et da honorem deo viuo et vero

da honorē ieſu xp̄o filio eius ⁊ ſp̄ui ſcō
⁊ recede ab hac is famł'a bus dei N qr
iſtā as ſibi de' ⁊ dn̄s noſter ieſus xp̄s
ad ſuā ſanctā graciā ⁊ bn̄dictiōem: fō
temq₃ baptiſmatis: dono ſp̄uſſancti
vocare dignatus eſt. ⁊ hoc ſignū ſanc
cte cru✠cis: faciat crucē cū pollice in
fronte: quod frōti eius damus. tu ma
ledicte dyabole nunq̄ audeas violare
P̄ xp̄m dn̄m noſtrum. Oratio.
Eternam ac iuſtiſſimam pietatē
tuā deprecor dn̄e ſancte: pater om̄ps
eterne deus. luminis et veritatis autor
ſup hanc as famulā as tuam as N ut
digneris eam as illuminare lumine i
telligentie tue. mādā eam as ⁊ ſancti
fica. ⁊ da ei is ſciētiā verā: ut digna ne
efficiat ant accedere ad grām baptiſ-
mi tui teneat ant firmā ſpem ꝯſilium
rectū. doctrinā ſcām: ut apta te ſit nt
ad ꝑcipiēdū grāz baptiſmi tui. p dn̄m
nrm ih̄m xp̄m filiū tuū: qui tecū viuit
⁊ regnat i vnitate ſpirituſſancti deus
Per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Hic faciat crucem in fronte ꝛ in ore et in pectore. Si ſint plures ſingulaꝝ tāgat pectora. ita dicendo. Dn̄s vobiſcū Seqn̄t ia ſancti euangelij ſcd̄m matheum. In illo tp̄e Oblati ſunt iheſu paruuli vt manus eis imponeret: et oraret Diſcipuli aūt increpabant eos Iheſus vero ait illis. Sinite illos. et nolite prohibere eos venire ad me. Amen dico vobis. taliū eſt enī regnū celoꝝ. Et cū impoſuiſſet eis man⁹ abijt inde. Deinde teneat pſbiter manū ſup capita ſinglaꝝ ꝛ dicat Pater noſter Aue maria Credo in deū. Hec require in principio de maſculis Et catheciʒet eos dicens

Et te lateat ſathana iminere tibi penas. iminere tibi tormēta. iminere tibi diem iudicij. diem ſupplicij ſempiterni. diem qui venturus eſt velut clibanus ardens In quo tibi atqꝫ vniuerſis angelis tuis eternus ſupueniet interitus Proinde dānate atqꝫ dānāde da honorē deo viuo ꝛ vero. da honorē ieſu xp̄o filio ei⁹

ꝛ ſpūiſancto In cuius noīe atqꝫ virtu
te ꝑcipio tibi quicūqꝫ es ſpūs immūde
ut exeas ꝛ recedas ab hac .ꝰis famula
avus dei N quā as hodie dn̄s noſter
iheſus xp̄s ad ſuā ſanctā grām ꝛ bn̄di
ctiōem. fontemqꝫ baptiſmatis dono
ſuo vocare dignatus eſt ut fiat ant ei
templū ꝑ aquā regeneratōis in remiſ
ſionē omniū peccatoꝝ. in noīe eiuſdeꝫ
dn̄i noſtri iheſu xp̄i Qui venturus eſt
iudicare vivos ꝛ mortuos: ꝛ ſcl'm ꝑ ig
nem. Amen Deinde cū digito tangat
ei aures ꝛ nares cū ſputo dicens Effe
ta Ad aures Quod eſt aperire in odo
reꝫ ſuavitatis. Ad nares ꝛ videat cau
te ne tagat labia Tu aūt effugare dy
abole: appropinquabit enī iudiciū dei
Deinde inducat pueros dicens Dn̄s
cuſtodiat introitū tuū: ꝛ exitum tuuꝫ
ex hoc nūc ꝛ uſqꝫ in ſcl'm Poſtea ſtans
circa fonte: interroget pueꝝ N dicat:
Abrenuncias ſathane vel vulgariter
wyderſagſtu dem beſen geiſte Rn̄ſio
Abrenūcio. Ich widerſag. Et omīb⁹

pompis eius. Unnd aller ſyner hoch-
ffart Reſponſiu patrini Abrenuncio
Ich widerſage. Et omnibus operi-
bus eius. Unnd allē ſynen wercken:
rñſio Abrenūcio Ich widerſag Dein
de interroget de credulitate pueri N.
⁊ dicat Credis in deū prēm oipotentē
creatorē celi ⁊ terre. Gleubſtu in gott
vatter almechtigen got: ſchepper hym
mels vñ erdē Rño Credo Ich gleube
Interroget Credis ⁊ in ihm̄ xp̄m fili
um eꝰ unicū dn̄m nrm̄: natū ⁊ paſſum
Glaubſtu in ihm̄ xp̄m ſin einigen ſon
unſern herrē geborn vñ gelidē. Rñſio
Credo Ich gleub Credis ⁊ in ſpm̄ſcm̄
Sanctam eccleſiam katholicam. ſan
ctorum cōmunionem. Remiſſionem
peccatorum. Carnis reſurrectionem:
Et vitam eternam poſt mortem. Gle
beſtu in den heiligē geiſt: die heilige
criſteliche kirchen: gemeinſchafft der
heiligen Vergebunge der ſonde. Uff
erſtendunge des fleiſches.

und nach diſem leben das ewig leben
Rñſio. Credo. Jch gleub. Deīde fa
ciat crucē cū oleo ſacrato qđ dicitur o
leum ſalutis in pectore ꝛ in ſcaplis pu
eri. ꝛ dicat. Ego te lineo ✠ Hic faciat
crucē in pectore Oleo ſalutis in xp̄o ie
ſu ✠ hic faciat crucē interſcaplas do
mino noſtro. Deīde interroget ſacer-
dos patrinū dicens. Vis puerꝫ leuare
de fonte ſacro. rn̄deat patrinus volo
Sacerdos dicat. Et ego p̄cipio tibi ꝑ
ſalutem tuā: ut cū puer ad annos di-
ſcrecōis ꝑuenerit in fide recta eundeꝫ
inſtruas: oracōem dn̄icam. ſalutacōꝫ
angelicā ꝛ ſymbolū aplorū illū doceas
Vulgariter dicat. ſi laicus fuerit Jch
gebyd dir by dyner ſeligheit wan das
kynt komet zu den iarē der vernunfft
das du das ſelbige lernſt den rechten
glauben. das vatter unſer. aue maria
vñ den glaubē. Deinde interroget ꝟ
ꝛ uult Vis baptizari. wiltu gedaufft
werdē. Rn̄io. Volo. ia herr ich wyll
Tunc ſacerdos manu ſua fontem ac-

tingat baptiſmatis. ⁊ trina vice fun-
dat ſup caput pueri ſcd̃m modū tradi
tum de maſculis. ita tñ ꝙ aqua tāgat
caput. ⁊ ſcapulas. Ego te baptizo. in
nomie patris. Et fundat manu ſemel
ſcd̃m modū p̄dictum. Et filij. fundat
ſcd̃o. Et ſpūſancti. fundat tercio. De
inde compater puer recipiat tenēs eū
dem ſupra fontē baptiſmatis donec
p̄ſbiter criſma requirens: ferat. interi
q̄z ita dicens. Deus oīp̄s: pater dn̄i
noſtri ieſu criſti. qui te regenerauit ex
aqua ⁊ ſpūſancto. Quiqz dedit tibi re
miſſionē oīm peccatoꝝ. hic faciens ſi
gnū crucis cū criſmate in vertice pueri
ſic dicens. Ipſe te lineat criſmate ſalu
✠ tis in xp̄o ieſu dn̄o noſtro. In vitā
eternā. Amē. Poſt hoc accipiat cappā
⁊ ponat ſup capita ſingulaꝝ. ⁊ ad quā
libet ſinglariter ut ſequit̄ dicat. Acci-
pe cappam candidā ſanctā ⁊ īmacula-
tam: quā pferas an̄ tribunal ſācte tri
tatis: ut habeas vitā eternā Amē Va
de in pa ✠ ce: fides tua te ſaluū fecit

cj

Ordo ad baptizādū pueros vtriusq; ſexus. interrogando nomina ſingulorum dicendo. Wie ſollent die kynder heiſſen. Deinde inſufflet in facies eorum dicendo. Exi immunde ſpiritus: 7 da locum adnenienti ſpirituiſancto. Da honorē deo viuo et vero. Preſbiter faciat crucem in frontibus 7 pectoribus eorum dicens in ſingulari ad quē libet Accipe ſignaclm xp̄i tam in fronte ꝙ in corde. Sumite fidē celeſtiū p̄ceptoꝝ. tales eſtote moribus vt templū dei iam eſſe poſſitis euaſiſſeq; laqueos dyaboli leti agnoſcite. horreſcite ydola. reſpuite ſimulacra. colite deum patrē oīpotentē: 7 ihm̄ xp̄m filium eius. Qui cū deo patre viuit 7 regnat in unitate ſpūſancti. per omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen Dominus vobi.

Oratō

Omnipotens ſempiterne deus: pater domini noſtri iheſu xp̄i reſpicere dignare ſup̄ hos fideles tuos: quos ad rudimēta fidei vocare dignatus es. omnez cecitatem cordis

ab eis expelle Diſrumpe omnes laque
os ſathane: quibus fuerant allegati.
Aperi eis domine manū pietatis tue:
ut ſigno ſapientie tue imbuti: omniū
cupiditatum fetoribus careant. et ad
ſuauem odorem preceptorum tuoruȝ
leti in eccleſia tua tibi deſeruiant: et p̄
ficiant de die in diem. ut ydonei effi
ciantur accedere ad gratiaȝ baptiſmi
tui: percepta medicina. Per chriſtum
dominum noſtrum. Amen. Salis ex
orciſmum require in principio agēde:
ubi agitur de maſculis. ſi in die domi
nico exorcizatus defuerit. Recipiat er
go ſacerdos de ſale exorcizato: et mit
tat in os cuiuſlibet infantis. Et inter
roget nomina eorum. et ad quemlibet
ſeorſum dicat. Accipe ſalem ſapientie
ut chriſtus ſit tibi propitiatus in vitā
eternam. Pax tecum. Et cum ſpiritu
tuo. Poſt datum ſalis dicat ſa
cerdos.

Deus patrum noſtro
rum. Deus immenſe conditor
creatur e te ſupplices exoramus ut hos

fideles tuos reſpicere digneris ꝓpici⁹
vt hoc primū pabulū ſalis guſtantes
nō diutius eſurire pmittas quominꝰ
cibo expleātur celeſti. Quatenus ſint
ſp dn̄e ſpiritu feruētes. ſpe gaudētes
nomini tuo ſeruiētes. Perduc eos ad
noue regeneracōis lauacrū: vt cū fide
libus tuis ꝓmiſſionū tuaꝝ eterna pre
mia ↄſequi mereātur. p xp̄m dn̄m no-
DEus abra ✠ hā -ſtrum. Amen
deus yſa ✠ ac. deus ia ✠ cob. de
us qui moyſi famulo tuo in monte ſy
nai apparuiſti. ⁊ filios iſrael de terra
egipti eduxiſti: deputans eis angeluꝫ
pietatis tue: qui cuſtodiret eos die no
ctuqꝫ. te q̄ſumus dn̄e vt mittere digne
ris ſctm̄ anglm̄ tuū vt ſimilr cuſtodi-
at. ⁊ hos fideles tuos N ⁊ pducat eos
ad gratiā baptiſmi tui Per xp̄m dn̄m
noſtrum. Amen. Repulſio dyaboli.
ERgo maledicte diabole recogno
ſce ſentētiā tuā. ⁊ da honorē deo
viuo ⁊ vero. da honorē ieſu xp̄o filio
eiꝰ ⁊ ſpiritui ſancto ⁊ recede ab his fide

lib⁹ dei N. qz iſtos ſibi deus ꝛ dn̄s no
ſter iheſus criſtus: ad ſuā ſanctā gra-
tiam ꝛ bn̄dictionē: fontēqz baptiſma-
tis dono ſpūſſancti vocare dignat⁹ eſt
Et hoc ſignū ſancte cru ✠ cis cū polli
ce fac crucez in frontibus eoꝝ qḋ nos
frontibus eoꝝ damus. tu maledicte
dyabole nunq̄ audeas violare. p xp̄z
DEus immoꝛ dn̄m noſtꝝ. Amen
tale p̄ſidium omniū poſtulantiū
liberatio ſupplicantiū. pax rogantiuz
vita credentiū. reſurrectio moꝛtuoꝛū
Te inuoco ſup hos fideles tuos N qui
baptiſmi tui donū petentes. eternā ſe
qui gratiā ſpirituali regeneratione de
ſiderant. Accipe eos dn̄e qui dignat⁹
es dicere: petite ꝛ accipietis. querite et
inuenietis. pulſate ꝛ aperietur vobis.
Petēti itaqz premiū poꝛrige. ꝛ ianuaz
pāde pulſanti: vt eternā celeſtis laua-
cri bn̄dictōem conſecuti p̄omiſſa tui
muneris regna p̄cipiāt. Repulſio dy.
ERgo maledicte dyabole recog-
noſce ſententiā tuā. ꝛ da honoꝛē

deo viuo ꝛ vero. da honorē iheſu xp̄o
filio eius: ꝛ ſpūiſancto. ꝛ recede ab his
fidelibus dei N. qꝛ iſtos ſibi de⁹ ꝛ do
minus noſter ieſus xp̄s ad ſuā ſanctā
grām ꝛ bn̄dictōem. fontemqꝫ baptiſ-
matis: dono ſpūſſancti vocare digna
tus eſt. Et hoc ſignū ſancte cru ✠ cis:
cū pollice facias crucem in frontibus
eoꝝ qđ nos frontibus eoꝝ damus. tu
maledicte dyabole nunq̄ audeas vio
lare. p xp̄m dn̄m noſtrꝝ Amen. Dicat

EXorcizo te immunde ſpiritus. In
nomine pa ✠ tris. ꝛ fi ✠ lij ꝛ ſpi
ritus ✠ ſancti. vt exeas et recedas ab
his fidelibus dei N Ipſe enī tibi imp
at maledicte damnate. qui ſiccis pedi
bus ſup mare ambulauit. ꝛ petro mer
genti dexterā porrexit Repulſio dya.

Ergo maledicte dyabole recognoſce
ſententiā tuā. ꝛ da honoreꝫ deo viuo
ꝛ vero. Da honorē iheſu xp̄o filio eius
ꝛ ſpūiſancto Et recede ab his fidelib⁹
dei N. qꝛ iſtos ſibi deus ꝛ dn̄s noſter
ieſus xp̄s ad ſuā ſanctā grām ꝛ bn̄dic

tionē fonteq̄ʒ baptiſmatis dono ſpūs
ſācti vocare dignatus eſt. ⁊ hoc ſignū
ſancte cru ✠ cis fac crucē: q̄d nos frō
tibus eoꝝ damus. Tu maledicte dya
bole nūq̄ audeas violare. p̄ xp̄m dn̄m
ETernā ac iuſtiſſimā nrm̄ Amen
pietatem tuā dep̄cor dn̄e ſancte.
pater om̄ipotens: eterne deus. lumis
⁊ veritatis autor ſup̄ hos fideles tu-
os N. vt digneris eos illuminare lu-
mine intelligentie tue. mūda eos ⁊ ſan
ctifica. ⁊ da eis ſcientiā veram: vt dig
ni efficiantur accedere ad gratiaʒ bap
tiſmi tui. Teneant firmam ſpem. con
ſilium rectum. doctrinam ſanctaʒ: vt
apti ſint ad percipiendā gratiam bap
tiſmi tui Per dominum noſtrum ihe
ſuʒ criſtum filium tuum. Qui tecum
viuit ⁊ regnat ī vnitate ſpiritusſancti
deus. Per omnia ſecula ſeculorum A
men. Dominus vobiſcum. Et cuʒ ſpi
ritu tuo. Hic faciat crucem in fronte
⁊ in ore: ⁊ in pectus. ⁊ ſingulorum tan
gat pectora: dicendo.

Sequentia ſancti euang. ſcd̄m math.
In illo tp̄e oblati ſūt ieſu paruu-
li vt manus eis imponeret: ⁊ ora
ret. Diſcipuli aūt increpabāt eos. ihe
ſus vero ait illis. Sinite illos. ⁊ noli-
te prohibere eos ad me venire. Amen
dico vobis: taliū eſt em̄ regnū celoꝝ
Et cū impoſuiſſet eis man⁹ abijt inde
Poſt hec teneat p̄ſbiter manū ſup̄ ca-
pita ſinglorꝝ infantiū ⁊ dicat. Pater
noſter: Aue maria. Credo. Item mo-
neat p̄ſbiter om̄es aſtantes orare ⁊ ta
Nec te lateat ſathana cerizet ſic
Iminere tibi penas. iminere tibi
tormenta. iminere tibi diē iudicij. diē
ſupplicij ſempiterni. diē qui venturus
eſt velut clibanus ardens. in quo tibi
atqꝫ uniuerſis angelis tuis etern⁹ ſup
ueniet interit⁹. Proinde damnate atqꝫ
damnāde. da honorē deo vero ⁊ viuo
da honorem ieſu xp̄o filio eius. ⁊ ſp̄ui
ſancto In cuius nomīe atqꝫ virtute p̄
cipio tibi: quicūqꝫ es ſpiritus immunde
vt exeas ⁊ recedas ab his fidelibus di

N quos hodie dñs noſter ieſus xp̄us ad ſuã ſanctã gratiã ⁊ bñdictõem fontemq; baptiſmatis: dono ſuo vocare dignat⁹ eſt. ut fiant ei templũ p̄ aquã regeneratõis in remiſſionẽ omniũ peccatoꝝ. in noĩe eiuſdem dñi noſtri ieſu criſti. Qui venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos: ⁊ ſclm p̄ ignem. Amẽ. Deinde p̄ſbiter cũ digito ⁊ oris ſui ſputo tangat eis aures ⁊ nares dicens. Effeta. Ad aures qđ eſt apire in: odorẽ ſuauitatis. Ad nares: ⁊ videat caute ne tangat ſputo labia infantis. dicens. Tu aũt effugare dyabole: appropinq̃bit enĩ iudicium dei Inducat ad eccleſiam dicens. Ingredimini in eccleſiã dei ut mereamini computari inter filios dei. In nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti Amen. Poſtea ſtans circa fontẽ interroget pueꝝ N vnũ poſt alium ⁊ dicat: Abrenuncias ſathane. vel vl'gariter. widerſagſtu dẽ boſen geiſt Rñſio. Abrenũcio. Ich widerſag. Et om̄ibus pompis eius. Vñ aller ſyner

hoffart. Reſponſio patrini. Abrenun
tio. Ich widerſagen. Et omnibus o-
peribus eius. und allen ſynen werck-
en. Reſponſio. Abrenūcio Ich wider
ſagen. Deinde interroget de creduli-
tate pueri. N. et dicat. Credis in de-
um patrē oīpotentē. creatorē celi ꝛ ter
re. Glaubſtu in got vader almechtigē
ſchepper hymels und erden. rn̄ſio Cre
do. Ich glaub. Interroget. Credis ꝛ
in ihm̄ xp̄m filiuꝫ eius unicū dn̄m no
ſtrum natum ꝛ paſſum. Glaubeſtu in
ieſum xp̄m ſyn einigen ſon unſern her
ren. geborn und gelydē. rn̄ſio. Credo
Ich glaub. Credis ꝛ in ſpm̄ ſanctū ſā
ctam eccleſiam katholicam: ſancto-
rum ꝯmunionem: remiſſionē peccato
rum. carnis reſurrectōem: ꝛ vitā eter
nā poſt mortē. Glaubſtu in den heily
gen geiſt die heilige criſteliche kyrchē
gemeinſchafften der heiligen. verge-
bunge der ſynden. vfferſtendung des
fleiſzes. unnd nach diſem lebenn das

ewige lebē. Reſponſio patrini Credo Ich glauben. Deinde faciat ipſe crucem cum oleo ſacro: quod dicitur oleum ſalutis. Primo in pectore. deinde in ſcapulis pueri et dicat. Ego te li ✠ neo. hic faciat pſbiter crucem in pectore pueri. Oleo ſalutis in xp̄o iheſu ✠ faciat crucem inter ſcapulas dn̄o nr̄o Deinde inter roget ſacerdos patrinū dicēs. Vis puerꝫ leuare de fonte ſacro rn̄deat patrinus. Volo Ich will. Sacerdos dicat. Et ego tibi p̄cipio per ſalutem tuaꝫ: vt cum puer ad annos diſcretionis puenerit. in fide recta eundem inſtruas: orationem dominicaꝫ ſalutationem angelicam. ꝛ ſymboluꝫ apoſtolorum illum doceas. vulgariter dicat ſi laycus fuerit. Ich gebytte dir bey dyner ſelikeit: wann das kint kommet zu den iaren der vernunffte: das du das ſelbige lerneſt den rechtē glauben. Das vatter unſer. das Aue maria. und den glauben. ꝛ interroget

N ꝛ dicat. Uis baptizari. wilt du ge-
teufft werden. Rnſio. Uolo Jch will
Tunc ſacerdos manu ſua baptiſmū uꝫ
attingat ter fundens ſuꝑ caput pueri.
ita ꝙ aqua tangat caput ꝛ ſcapulas di
cens Ego te baptizo in noīe patris et
filij ꝛ ſpūſſancti. Deind̄ ꝑpater tenes
pueꝝ ſuꝑ fonte: donec pſbiter criſma
requirēs ferat: interim dicens. Deus
omīps pater dn̄i noſtri iheſu xp̄i: qui
te regenerauit ex aqua ꝛ ſpūſācto. qui
qꝫ dedit tibi remiſſionē oīm peccatoꝝ
tuoꝝ. faciat crucē cum criſmate in ver
tice: dicēs. Ipſe te lineat criſmate ſalu
✠ tis. in xp̄o iheſu dn̄o noſtro in vitā
eternā Amen Poſtea accipiens cappā
ꝛ ponat ſuꝑ caput eius dicens Accipe
veſtem candidam: ſanctam ꝛ imma-
culatam . quam perferas ante tribu-
nal ſancte trinitatis: ut habeas vitaꝫ
eternam. Amen. Uade in pa ✠ ce. fi-
des tua te ſaluum fecit.

Sequitur de ſacra unctione

SLUB Wir führen Wissen. GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK Uniwersytet Wrocławski

Ad viſitādum infirmos cum oleo ſa-
cro Sacerdos veniat cū incenſu. oret
in via ſeptem pſalmos penitentiales
uſqꝫ ad domū. In ipſo introitu dicat

PAx huic domui ꝛ omnibus habi-
tantibus in ea. Benedic dn̄e do-
mū iſtam. et omnes habitantes in ea.
Sit in ea ſanitas: et ſanctitas: fides:
ſpes: ꝛ caritas. Deinde accedat ad in-
firmū interrogando dicat. Quis vo-
caris wieheyſtu. Rn̄dit Bernardus
vel nicolaus. dicat. Deſideras ſacra-
mentuꝫ extreme unctionis. rn̄dit De
ſidero. ſi nō deſiderat nō detur ei. Et
interroget infirmū. Credis propter p̄
ces ſanctoꝝ dn̄s velit exaudire preces
nr̄as. Rn̄dit Credo. Dicat ſacerdos
ad infirmū et aſtantes. Inuocemus
deum ꝛ ſanctos ſuos pro ſalute huius
infirmi dicens. Kyrieleyſon. Xpeley-
ſon. Xp̄e audi nos. Saluator mundi
adiuua eum vel eam. Sancta maria.
Ora pro eo vl' ea. Sancta dei genitrix
Ora pro eo vel ea. Sancta virgo vir-

giuū. Ora pro ea
Sācte michael. or
Sācte raphael or
Sancte gabriel o
Sancte Uriel or
Om̄es ſancti an-
geli et archangeli.
Orate pro eo vl' ea
Sancte petre or
Sancte paule. or
Sancte andrea o
Sācte iohānes o
Sancte iacobe o
Sācte philippe or
S. bartolomee o
Sācte mathee or
Sancte thoma o
Sancte iacobe o
Sancte ſymon o
Sācte tathee or
Sācte mathia or.
Sancte marce or
Sancte Luca or
Sācte barnaba o

Om̄es ſancti apl'i
et euāgeliſte. Ora-
te pro eo vel ea.
Omnes ſancti in-
nocentes. Orate
pro eo vel pro ea
Sancte Stepha-
ne. Ora pro eo ea
Sancte criſtofere
Sancte eraſme or
Sancte ſebaſtia-
ne. Ora pro eo ea
Sācte corneli or
Sancte laurēti o
Sācte vincenti o
Sancte geori or
Sancte albane o
Sācte clemens o
Sancte vite ora
O ſancti marty-
res Felix et Adau-
cte. Orate pro ea
Om̄es ſancti mar-
tyres. Orate pro

Sancte martine.
Sancte nicolae o
Sancte libori or
Sācte ſiluester or
Sācte gregori or
Sancte egidi or
Sācte ſeuerine o
Sancte remigi o
Sancte hylari or
Sancte Galle or
Sācte bernarde o
Sācte anthoni. o
Omnes ſancti cō
feſſores. Orate p
Sācta kateria. o
Sancta hildegar
dis. Ora p eo ea
Sancta margare
tha Ora pro eo ea
Sancta agnes. o
Sācta agata. or
Sancta Lucia or
Sancta Maria
magdalena. Ora
Sancta affra or
Sācta Cecilia or
Sancta urſula. o
Sācta odilia or
Sācta barbara. o
Omnes ſancte vir
gines et vidue. O
rate pro eo vel ea.
Oēs ſancti. orate
Propitius eſto.
Parce ei domine.
Propitius eſto Li
bera eum eā dn̄e.
Ab oī malo. Lib
A damnatione p
petua. Libera euȝ
Ab ira tua. Li. eū
Per incarnatiōeȝ
tuā. Li. eū eā dn̄e
Per aduentū tuū
Li. Per natiuita
tem tuā. Li. eū eā
Per crucem et paſ
ſionē tuam. Li. eū

Per mortem ꝛ ſepulturã tuam. Libe.
Per reſurrectionẽ ꝛ aſcẽſionẽ tuã Li.
Per gratiam ſanctiſpiritus Libera
Peccatores Te rogamus audi nos
Ut pacem ꝛ ſanitatem ei donare dig-
neris Te ro. Ut cordis compũctionẽ
fontemqꝫ lacrimaꝝ ei donare digne.
Te ro. Ut gratiã ſanctiſpũs cordi ip
ſius infundere dig. Te ro. Ut ad gau
dia eterna ꝑducere eum eam digneriſ
Te ro. Ut nos exaudire digneris Te
Fili dei. Te rogamus audi nos. Ag
ne dei qui tollis peccata mundi ꝑarce
ei dñe. Agne dei q̃ tollis peccata mũ-
di. Exaudi nos dñe Agne dei qui tol
lis peccata mundi. Dona nobis pacẽ
Xpe audi nos. Kyrieleiſon Xpeleiſõ
Kyrieleiſon. Pater noſter. Et ne nos
D omie exaudi orationẽ meã. Et cla
mor meus ad te veniat Dñs vobiſcũ
Omnipotens ſempiterne Oratõ
deus qui ꝑ beatum apl'm tuum
dixiſti. Infirmatur quis in vobis: in
ducat pꝛ biteros eccleſie. ꝛ orent ſuper

eum. ungẽtes eum oleo in nomĩe dñi
⁊ oratio fidei ſaluabit infirmũ: ⁊ alle
uabit eum dñs. Et ſi in peccatis ſit di
mittenť ei. Te ſuppliciter exoram⁹. ut
hic hec famul⁹ la tuus a N per miniſte-
rium noſtre vnctiõis. ⁊ donũ pietatis
peccatorum ſuorum veniam ↄſequi. ⁊ ad vi
tam eternã puenire mereať per dñm no
ſtrũ ihm̃ xp̃m fi. tuũ. qui tecũ vi. ⁊ reg
Verſiculi. Dominus opem ferat illi
ſup lectum doloris eius. Uniuerſum
ſtratũ eius verſaſti in infirmitate ei⁹.
Ego dixi dñe miſerere mei. Sana a-
nimã meã qꝛ peccaui tibi. Exaltetur
manus tua dñe. Ne obliuiſcaris pau
perum tuorum in finem. Tibi derelictus eſt
pauper. Orphano tu eris adiutor De
ſideriũ paupum exaudiuit dñs. Pre-
paracõez cordis eorum audiet auris tua
Mirifica miſericordias tuas Qui ſal
uos facis ſperantes in te. Domine ex
audi oracõem meã. Et clamor meus
ad te veniat. Dñs vo. Oratio.
Reſpice dñe famulũ am tuũ am

infirmitate ſui corporis laborantem
ꝛ animã refoue quã creaſti. ut caſtig-
tione emũdatam ſe ſentiat tua medi-
cina ſaluatam. Per dñm nrm ihm x.
Hic ſi cofeſſus infirmus fuerit in bre
ui: generalis cõfeſſio premittatur. Si
aũt in longo non fuerit confeſſus: in
primo confiteatur infirmus p ſe ſi po
teſt. deinde preſbiter faciat generalez
abſolutõnem ſuper infirmũ ut capax
fiat gratie ſacramenti Deinde tincto
pollice in oleum dicat. In nomine pa
tris ꝛ filij. ꝛ ſpũſſancti. Ungo te oleo
cõſecrato. extunc inungat dicendo: et
p iſtam uncti ✠ onẽ: ꝛ piiſſi ✠ mã mi
ſericordiã ſuã indulgeat tibi dñſquic
quid deliquiſti p uiſum. p xp̄m dñm
noſtrum. Amen. Pax tecum. Et cum
ſpiritu tuo. Hec verba ad ſingulos ta
ctus: ſcz primo in oculis. ſcdo in auri-
bus. tercio in naribus. quarto in ore
quinto in manibus. ſexto in pedibus
repetũtur. Et p iſtam unctionẽ ad au
res dicat. quicqd deliquiſti p auditũ

Ad nares. ꝛ p iſtam unctõem: quicq̃d deliquiſti p odoꝛatum Ad os ꝛ p iſtaꝫ unctionem quicquid deliquiſti per guſtum. Ad manus. ꝛ per iſtam unctionem: quicquid deliquiſti per tactum. Si eſt preſbiter inungantur ſibi manus ab extra. Ad pedes dicat. Et per iſtam unctionem quicquid deliquiſti per inceſſum pedum Per chꝛiſtum dominum noſtrum. Amen. Pax tecum Et cũ ſpiritu tuo Peracta unctione dicat

Reſpice domie pꝛopitius Oꝛatio ſup hunc hanc famulum am tuum am. ꝛ opem ferre dignare ſuper lectum doloꝛis eius. impone manum tuam manui noſtre. ꝛ impera egritudini eius. nec noſtram peccatoꝛum dextram ſpernat infirmitas. Sed adinuocationem tui nominis vereatur et fugiat. ut ſanitati priſtine reſtitutus exurgat. ꝛ ſancte eccleſie tue preſentetur incolomis. Per chꝛiſtum dominum noſtrum. Amen

Deinde bñdictio datur ſup infirmū.

Dominus iheſus xp̄s apud te ſit: ut te defen ✠ dat Intra te ſit ut te refi ✠ ciat. Circa te ſit ut te ꝯſer ✠ uet. Ante te ſit ut te dedu ✠ cat. Poſt te ſit ut te ꝯfortet. ſuper te ſit ut te un diqꝫ muniat ⁊ bñ ✠ dicat. Spiritus ſanct⁹ deſcendat ⁊ maneat ſup te Amē

Propitietur dñs cunctis iniquitatibus tuis. Amen. Et ſanet om̄es languores tuos Amen. Redimatqꝫ de interitu vitam tuam Amē. Et faciat in omnibus bonis deſideriū tuum. Qui ſolus in trinitate unus deus viuit ⁊ regnat in ſecula ſcloꝝ Amen. Pax tecum

Poſt hec ſacerdos ymaginē crucifixi infirmo oſtendat. ⁊ eum ad deuocōēꝫ prouocet. inſtruatqꝫ eum ut xp̄i paſſionem in mente ſua iugiter retineat

Ordo ad benedicendū cereos in purificatione

In purificacōe ſancte marie fratrib⁹ in choro ſtātibus dicit preſbiter

Erudi q̄ms dñe plebem Oremus

tuam. que extrinſecus annua tribuis devotione venerari. intertus aſſeqnt gratie tue luce concede. p dnm nrm ieſum xpm qui te. vi. ꝛ re. in uni. ſſ. deus Exeūtibus de choro Rnſoriū. Poſtq Intrantibus aliā eccliam cantor incipiat. R. Gaude maria. Finita An. dicat ſacerdos Verſi. Poſt partū virgo inuiolata pman. Deus in adiu. meuꝫ Gloria Deinde vadat cum miniſtris ſuis ad ſeſſium. Finita tercia eat ad locum vbi candeleꝯſecrant. ꝛ dicat Preciosa in conſpectu dnī. Oratio.

SAncta maria mater dnī noſtri ieſu criſti ꝛ virgo perpetua cū omnibus ſācttis intercedere digneris pro nobis peccatoribus: ut mereamur ab eo adiuuari ꝛ exaudiri Qui in trinitate perfecta viuit ꝛ regnat deus. p oīa ſecula ſclorū. Amē.

Ene ✠ Oratio

Bdic dne ieſu criſte hanc creaturā cere ſupplicātibus nobis: ꝛ infunde ei per virtutē ſancte crucis tue bn ✠ dictionem celeſtē: qui eam ad repellēdas

tenebras humano generi tribuiſti ta
lem ſignaculo ſancte crucis tue forti=
tudinē ⁊ bene ✠ dictionē accipiat. ut
in quibuſcūq; locis accenſa ſiue poſita
fuerit diſcedat dyabolus ⁊ contremi=
ſcat et fugiat pallidus cum omnibus
miniſtris ſuis de habitacōibus illis ī
quibus fideles habitāt. Nec p̄ſumat
amplius inquietare ſeruiētes tibi. pro
inde ſupplices q̄s dn̄e: ut emittas ſā
ctum angl'm tuū raphaelem: qui euul
ſit ⁊ repulit a thobia ⁊ ſara demonem
mortiferū: eos infeſtantē. p huius ce
re ſanctificacōem cōterat illum ⁊ diſp
dat de cunctis habitacōibus colentiū
deum. de baſilicis. de domibus de an
gulis. de lectulis. de refectorijs. de uni
uerſis locis: in quibuſcūq; famulātes
deo habitant. ⁊ requieſcūt. dormiunt
vigilant ambulant. ⁊ conſiſtunt. Nec
audeat ille malignus amplius inquie
tare: uel pauores immittere ſup illos q̄s
ſancti criſmatis tui unctione feciſti eſ
ſe munitos. Qui cum deo patre ⁊ ſpiri

tu ſancto viuis ꝛ regnas deus. per omnia ſecula ſeculorum Amen.

BEne ✠ dico te cera in nomine ſancte trinitatis: ut ſis ubiqꝫ dyaboli effugatio. atqꝫ omnium contubernalium ſuorum exterminatio adiuuante eadem sancta et indiuidua trinitate. que in unitatis eſſentia viuit ꝛ regnat deus. Per omnia ſecula ſeculorum Amen

Oratio

DOmine ſancte: pater omnipotens eterne deus: qui omnia ex nihilo creaſti. ꝛ iuſſu tuo per opera apum. hunc liquorem ad perfectionem cere euenire feciſti. ꝛ qui hodierna die petitionem iuſti ſymeonis impleſti te humiliter deprecamur. ut has candelas ad uſus hominum ꝛ ſanitatem corporum et animarum. ſiue in terra ſiue in aquis per inuocationem tui ſanctiſſimi nominis ꝛ per intercessionem ſancte marie ſemper virginis cuius hodie feſta deuotiſſime celebrantur: et per preces omnium ſanctorum tuorum.

bn̄ ✠ dicere ꝛ ſanctificare digneris vt huius plebis tue: que illas honorifice in manibus deſiderat portare: teqꝫ cā tando laudare: exaudias voces de celo ſancto tuo. ꝛ de ſede maieſtatis tue ꝛ ppicius ſis oībus clamātibus ad te q̄s redemiſti p̄cioſo ſanguine filij tui Qui tecū viuit ꝛ regnat deus. p oia. ſ.

Oratio

OMnipōs ſempiterne deus: qui hodierna die vnigenitū tuū vlnis ſancti ſymeonis: in templo tuo ſuſcipiēdū p̄ſentaſti: tuā ſuppli ces dep̄camur clementiā. vt has candelas quas nos tui famuli: in tui noīs mag nificentia ſuſcipientes geſtare cupim᷒ luce accenſas bn̄ ✠ dicere ꝛ ſancti ✠ fi care: atqꝫ lumine ſupne bn̄dictōis ac cendere digneris. quaten᷒ eas tibi dn̄o deo noſtro offerēdo digni. ꝛ ſancto ig ne dulciſſime caritatis tue ſuccenſo in templo ſancto gl̄ie tue rep̄ſentari me reamur. Per eundē dn̄m n. ihe. x. f. t.

Oratō

DOmine iheſu xp̄e lux vera qui illuminas omnem hominem

venientē in hunc mundū: effunde bñ-
✠ dictōem tuā ſup hos cereos. ꝛ ſanc
ti ✠ fica eos lumīe gratie tue. ꝛ ꝯcede
ꝓpitius: vt ſicut hec lumīaria. igne vi-
ſibili accenſa: nocturnas depellūt te-
nebras. ita corda noſtra inuiſibili ig-
ne: id eſt ſpiritusſancti ſplendore illu-
ſtrata. oīm viciorꝝ cecitate careant: vt
purgato mentis oculo cernere poſſu-
mus que ſunt tibi placita: ꝛ noſtre ſa-
luti ſunt vtilia. quatenꝰ poſt huiꝰ ſecli
caliginoſa diſcrimina. ad lucē indefi-
cientem ꝑuenire mereanť. Per te ieſu
xp̄e ſaluator mūdi. qui in trinitate ꝑ-
fecta viuis ꝛ regnas deus

Per omīa ſecula ſeculorꝝ. Domi-

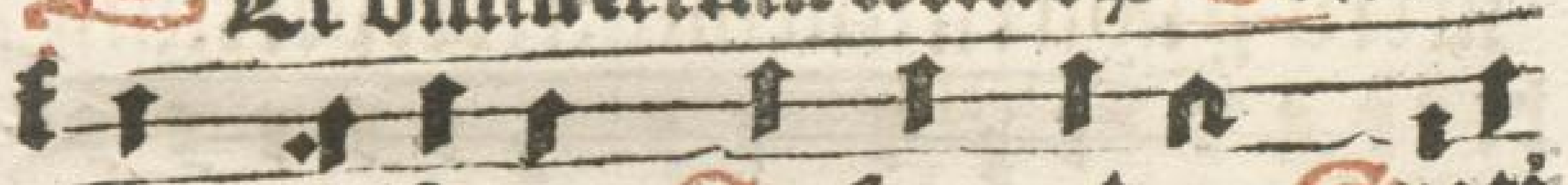

nus vobiſcum. Surſuꝫ corda. Grati-

as agamus domino deo noſtro.

VEre dignū ⁊ iuſtū eſt equū ⁊ ſa
lutare. Nos tibi deo om̄ipotēti regiqꝫ
omniū creatori: laudes aſſiduas pſo
nare. ⁊ munificentie tue indefeſſas ſp
grates perſoluere. q̄ inter ceteras mū
dane cōditionis creaturas de liquore
aereo ꝑ apū efficaciam. cerei precioſa
fieri voluiſti ſubſtātiā. ut tibi inde de

biti honoris famĺatus exiſteret. A no
bis vſus neceſſarius ꝑueniret. Proin
de immēſam clemētiā tuā domīe ſup
pliciter obſecram⁹ vt ſuꝑ has cādelas
bn̄dictionis tue munus infundas. vt
oēs eas in xp̄i vicem manib⁹ portātes
eiuſdem ſacri tui ſpiraminis grā qua
beatus ſymeon replet⁹ fuerat imbui
mereāť. Qui hodierna die vnigenitū

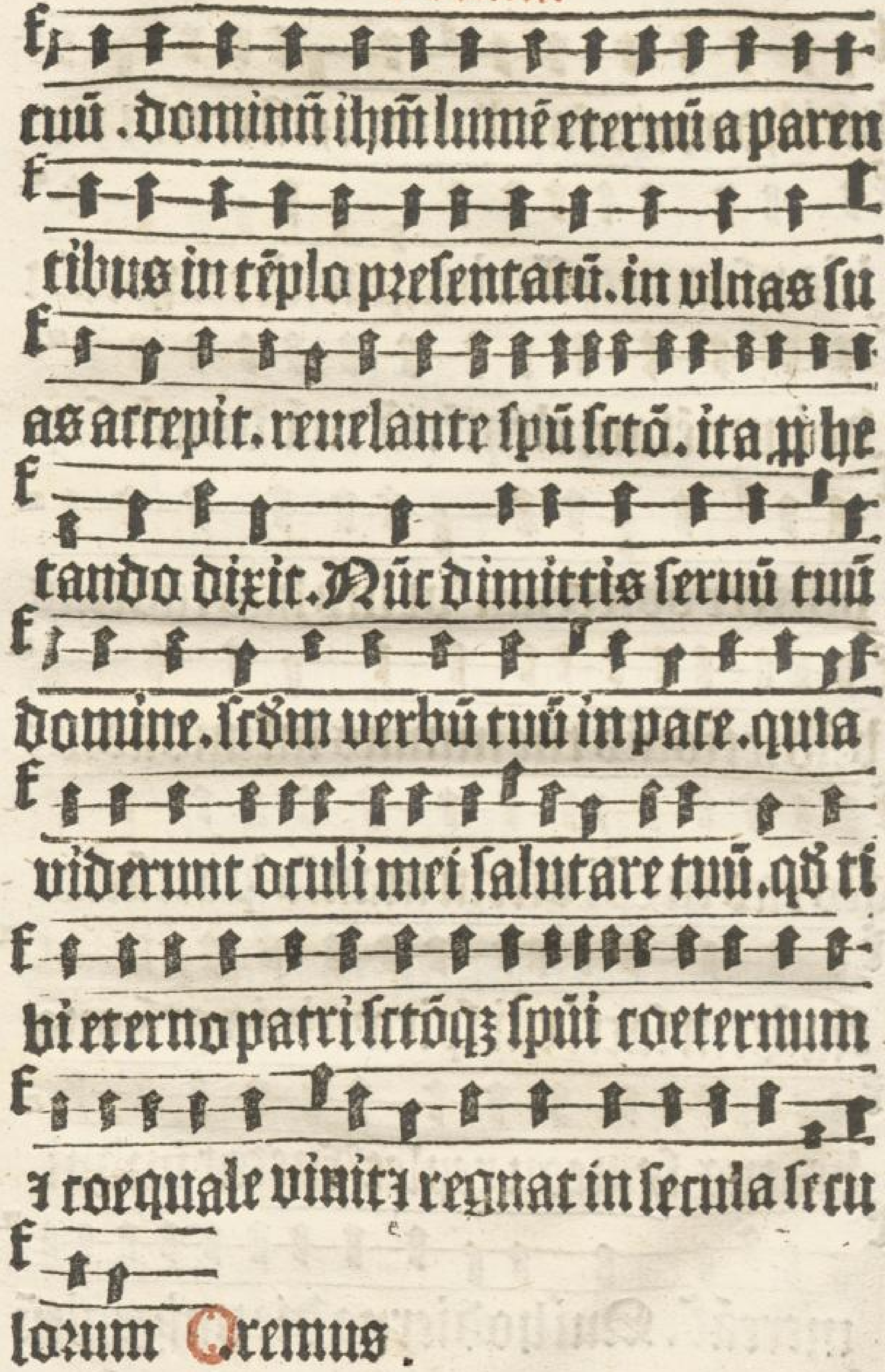
tuũ . dominũ ihm̃ lumẽ eternũ a paren
tibus in tẽplo preſentatũ. in vlnas ſu
as accepit. reuelante ſpũ ſctõ. ita ꝓphe
tando dixit. Nũc dimittis ſeruũ tuũ
domine. ſcdm verbũ tuũ in pace. quia
viderunt oculi mei ſalutare tuũ. qđ ti
bi eterno patri ſctoqꝫ ſpũi coeternum
ꝛ coequale viuit ꝛ regnat in ſecula ſecu
lorum Oremus.

Omnipotens ſempiterne Oratō deus qui per moyſen famulū tuum puriſſimū olei liquorem ad luminaria ante conſpectū tuum iugiter cōcinnāda pparare iuſſiſti. bene ✠ dictionis tue graciā ſup hos cereos benignus infunde: quatenus āminiſtrēt lumen exterius ut te donante lumen ſpiritus tui: noſtris nō deſit in mētibus interius. per criſtum dnm noſtr amē Illa aūt finita cantet Anthi. Lumen ad reuelationem gentium: ↄ gloriam plebis tue iſrahel. Nunc dimittis ſeruum tuū dn̄e: ſcdm verbum tuū in pace. Quod paraſti ante faciem omniū populoꝝ. Gloria patri. Et interim aſpergantur cerei cum aqua bn̄dicta. ↄ thure adoleantur. poſtea om̄es accipiant candelas de manu pontificis: vel

Omnipotens Oratio. editui ſempiterne deus qui unigenitū tuum ante tp̄a de te genitum. ſed tp̄aliter de maria virgīe incarnatū: lumē verum ↄ indeficiens: ad depellendas

humani generis tenebras: ⁊ ad incen
dendū lumen fidei⁊ veritatis in mun
dum miſiſti. concede ꝓpicius: vt ſicut
exterius corꝑali: ita etiā interius luce
ſpiritali mereamur irradiari. Per eū
dem dn̄m no. ihm̄ xp̄m filiuꝫ tuū. qui
tecum vi. ⁊ regn. in vnitate ſpū̄ſſancti
deus. per omnia ſecula ſeculorū. amē
Tunc incipiat cantor Anthi. Aue gra
tia plena dei genitrix virgo. ex te eniꝫ
ortus eſt ſol iuſticie illuminans que ī
tenebris ſunt: letare et tu ſenior iuſte
ſuſcipiens in vlnas liberatorem ani-
marum noſtrarū donante nobis ⁊ re
ſurrectionem. Interim accendāt can
delas. ⁊ dicatur Oratio.
Illumi na quēſumus dn̄e populum tuum:
ſplēdore glorie tu e cor eius ſemper ac
cende: vt ſaluato rem ſuum: ⁊ inceſſan
ter agnoſcat: ⁊ ve raciter apprehendat
Dn̄m no. i. x. f. t. qui tecum vi. ⁊ reg. ī
vn. ſſ. d. p. Tunc accedāt duo pꝛ̄ſbiteri
⁊ tollant arcam cantore incipiēte An.
Adorna thalamum tuum ſyon: ⁊ ſu

ſcipe regem xp̄m. amplectere mariam
que eſt celeſtis porta. ipſa enī portat
regem glorie noui luminis: ſubſiſtit
virgo: adducens in manibus filiū an
te luciferum. quem accipiens ſymeon
in vlnas ſuas: predicauit populis do
minū eum eſſe vite ⁊ mortis ⁊ ſaluato
rem mundi Stantibus aūt ante ianu
as eccleſie dicatur Oratō

DA que ſumus domine populo tuo inui
olabilē fidei firmitatem. ut qui vni-
genitum in tua tecū gloria ſempiter-
num in veritate noſtri corporis: natū
de matre virgine ꝯfitent̄: ⁊ a p̄ſentibꝰ
liberentur aduerſis. ⁊ manſuris gau-
diis inſerantur Per eundem dn̄m no
ſtrum ihm̄ xp̄m filiū tuū. qui tecum
viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūſſancti d.
Tunc incipiat cantor Anthi. Cum in
ducerent. Ps. Benedictus. ſine glia

Oratio

DOmine ieſu criſte qui ho
dierna die in noſtre carnis ſub-
ſtantia inter homines apparens: a pē
tibus i templo es p̄ntatus quē ſymeō

venerabilis ſenex: lumine ſpiritus tui irradiatus agnouit ſuſcepit ⁊ bñdixit preſta propitius vt eiuſdez ſpūſſancti gratia illuminati: atqꝫ edocti te veraciter cognoſcamus ⁊ fideliter diligamus. Qui cū deo pa. ⁊ ſpi. viuis ⁊ reg.

Reſponſuꝫ. deus p oīa. ſſ. Amen

Reſponſuꝫ accepit ſymeon a ſpiritu ſancto: nō viſurum ſe mortē niſi videret xp̄m dñi: ⁊ cum induceret pueꝝ in templuꝫ accepit eum in vlnas ſuas: et bñdixit deum. ⁊ dixit. Nunc dimittis dñe ſeruum tuum in pace.

Sequitur bñdictio vini. qui amor ſancti Johannis euangeliſte vocatur

Deus ⁊ pater dñi noſtri ihesu criſti. cuius verbo celi firmati ſunt cui omnis creatura deſeruit: ⁊ poteſtas ſubiecta eſt: metuit ⁊ expaueſcit Nos te ihesu criſte adiutorium tuum inuocamus. cuius audito nomie ſerpens quieſcit. draco fugit. vipera ſilet rana inquieta torpeſcit. ſcorpio extinguit. regulus vincitur. ſqualangus nichil

noxiſ operatur ⁊ adhuc fortiora anima
lia venenata om̄ia eoꝝ noxia tempen
tur. Te quēs om̄ips deus vt extiguas
⁊ expellas om̄es dyabolicas fraudes:
⁊ aduerſas nequitias ab humano ge-
nere. Bene ✠ dic hunc liquorem vini
p interceſſionē beate marie virginis.
Sancti iohānis euangeliſte: ⁊ omniū
ſanctoꝝ tuoꝝ precibus. vt quicūqꝫ in
honore ſancti iohānis euangeliſte ho
die guſtauerit tu eos ab omni venena
ta intoxicatione ⁊ ab om̄i malo cuſto
dias: ⁊ bn̄ ✠ dicas: ⁊ ad regnū glorie
tue pducas. vbi pax ⁊ leticia eſt ſempi
terna. p infinita ſecula ſeculorū. amē
Bene ✠ dictio dei patris om̄ipotētis
filij ⁊ ſpiritusſancti deſcēdat ſup hūc
liquorem vini Amen. Euangeliū. In
principio erat verbū Require de intro
ductione iuuentium. Collecta.
L Etifica nos om̄ps et miſericors
ds dn̄ice reſurrectōis gauda recolētes
⁊ tu pia virgo mater maria: in cui⁹ ve-
neratione hec eadē cōmemoramus: in

e j

cunctis neceſſitatibus ⁊ anguſtiis no
ſtris ꝯſolacōꝫ nobis impetres ⁊ leua-
men. ꝑ dn̄m noſtrū

In capite ieiunii bn̄dictio cinerum

OMn̄ps ſem. Oratio D n̄s vobiſ.
piterne deus parce metuentibus
ꝓpiciare ſupplicib⁹ tuis. ⁊ mittere dig
nare ſcm̄ angl̓m tuū de celis q̄ bn̄ ✠ di
cat ⁊ ſācti ✠ ficet cineres iſtos: vt ſint
remediū ſalubꝛe oībus nomē ſcm̄ tuū
humil̓r imploꝛātibus. ac ſemetipſos
ꝑ ꝯſciētia delictoꝝ ſuoꝝ accuſantib⁹.
atqꝫ an̄ ꝯſpectū diuine clemētie tue fa
cinoꝛa ſua deploꝛātibus. atqꝫ ſereniſ
ſimā tuā pietatē ſuppl̓r obnixeqꝫ flagi
tantibus. p̄ſta qm̄s ꝑ inuocacōꝫ ſanc-
tiſſimi tui noīs: vt quicūqꝫ eos ſuꝑ ſe
ſparſerint ꝓ redemptōe peccatoꝝ. coꝛ
poꝛis ſanitatē. ⁊ anime tutelā ꝑcipiāt
Per dn̄m n. i. x. f. t. qui t. viuit ⁊ r. in v.

DEus Oratio ſpūſſancti deus. ꝑ.
qui hūiliacōe flecteris: ⁊ ſatiſfac
tiōe placaris aurē tue pietatis inclina
pꝛecibus noſtris: ⁊ capitibus ſeruoꝝ

tuoꝛ: hoꝛ cineꝛ infuſione attactis ef
funde ꝓpicius grām tue bn̄ ✠ dictōis
ut eos ⁊ ſpū ꝯpunctōis repleas. ⁊ q̄ iu-
ſte poſt olauerint efficaciter tribuas ⁊
ꝯceſſa ꝑpetua ſtabilitate ꝑmanere in-
tacta decernas. Per d. n. i. x. f. t. qui te

Collcā

Moꝛdacis cōſciētie ſtimu-
lis: ⁊ d̄lictoꝝ noſtroꝝ recoꝛdatōe
cōmoti: te deū indulgētie dep̄camur:
ut q̄cq̄d dicto l' fcō ſeu cogitacōe pctm̄
eſt lubꝛice etatis ipulſu vl' ignoꝛantie
erroꝛe ꝯmiſſum pietate dn̄i noſtri ieſu
xp̄i reſoluer e atq̃ indulgere digneris
ꝑ eūdem. Finita bn̄dictione aſpergāt
cineres aqua bn̄dicta. cantetur anth.
Exaudi nos dn̄e qm̄ benigna eſt mi-
ſericoꝛdia tua ſcd̄m multitudinē mi-
ſerationū tuaꝛ reſpice nos dn̄e. verſ.
Saluū fac pp̄l'm tuū dn̄e: ⁊ bn̄dic here
ditati tue. ⁊ rege eos. ⁊ extolle illos vſ
q̃ in eternū. vel Saluū me fac de' qm̄
intrauerūt aque vſq̃ ad aīam meam
ſine glīa. ⁊ reincipit Exaudi. q̄ finita
cātet. Oꝛem' Flectam' genua. Leuate

COncede nobis qm̄s omī Oratio
potens deus p̄ſidia xp̄iane mili-
tie ſanctis inchoare ieiuniis: ut cōtra
ſpiritales nequitias pugnaturi conti-
nētie muniamur auxiliis. Per d .n.i.
Cantor imponat anth I uxta veſtibu
lum ꝛ altare plorabāt ſacerdotes ꝛ le
uite: miniſtri dn̄i: et dicent. parce dn̄e
parce populo tuo. ꝛ ne diſſipes ora cla
mantiū ad te dn̄e Preſbiter imponēs
cineres capitibus ſingulorum dicens
Memento ꝙ cinis es ꝛ tu cinerem re-
uerteris. Anth. Immutemur habitu
in cinere ꝛ cilicio. ieiunemus ꝛ ploremꝰ
ante dn̄m: qꝛ multū miſericors eſt di
mittere peccata noſtra deus noſter.
Deinde fiat processio circa ambitum
vel eccl'iam. cū r̄ſo. Paradiſi portas
apiat nobis ieiunii tempus. ſuſcipia-
mus illud orātes ꝛ deprecātes ut i die
reſurrectōnis cū dn̄o gloriemur. ver.
Ecce nūc tempus acceptabile ecce nūc
dies ſalutis nemini dātes ullam of-
fenſionem. Ut in die. R̄ſo. Emende

mus in melius qđ ignoranter peccaui
mus ne ſubito ꝑocupati die mortis q̄
ramus ſpacium penitentie: ⁊ inuenire
nō poſſimus. Attende dn̄e ⁊ miſerere
qꝛ peccauimus tibi. Verſus. Peccaui
mus cū patribus noſtris: iniuſte egi-
mus: iniquitatem fecimus. Attende
Sequitꝰ letania que ꝓſequatꝰ uſqꝫ ad
finem. quā require de extrema vnctōe
Finita letania ſequitꝰ miſſa. Miſere-
ris oīm. Et ſcias hunc ordinē ſeruan-
dū in eccleſijs collegiatis fratribus ī
vnū ꝯueniētibus In eccleſijs vero par
rochialibus: ꝑplo ſparſim occurrente:
danꝰ cineres in principio: infra miſſā
vel in fine.

Ordo ad bn̄dicendū ramos in die
palmarum. Primo legiꝰ. Lectio libri
IN diebus illis. Venerunt exodi
filij iſrael in helim. vbi erant du
odecim fontes aquaꝝ. ⁊ ſeptuaginta
palme ⁊ caſtrametati ſūt iuxta aquas
profectiqꝫ ſunt de helim. ⁊ venit om̄is
multitudo filiorum iſrael in deſertū

Syn. q̄d eſt inter helym ⁊ ſynai. quin-
todecimo die menſis ſecundi. poſtq̄ e
greſſi ſunt de terra egipti. Et murmu
rauit oĩs cõgregatio filiorũ iſrael ɔtra
moyſen ⁊ contra aaron in ſolitudine
dixeruntq; ad eos filij iſrahel. Utinā
mortui eſſemus per manum domini:
in terra egypti. quando ſedebamus
ſuper ollas carnium. et comedebam⁹
panes i ſaturitate. Cur eduxiſtis nos
in deſertum iſtud. ut occideretis om
nem multitudinem fame. dixit autē
dominus ad moyſen. Ecce ego plu-
am vobis panem de celo. egrediatur po
pul⁹ ⁊ colligat que ſufficiunt p ſinglos
dies. ut tentem eum utrū ambulet in
lege mea: an nõ. Die aūt ſexta parent
q̄d inferant. ⁊ ſit duplū q̄ colligere ſo-
lebant p ſinglos dies Dixeruntq; moi
ſes ⁊ aaron ad oĩes filios iſrael. Ve-
ſpere ſcietis q̄ dñs eduxerit vos de ter
ra egipti. ⁊ mane videbitis gliam ei⁹.
Audiuit enĩ murmur veſtrū dñs Nos
vero qnid ſumus: quia muſitaſtis cõ-

tra nos. Et ait moiſes. Dabit dñs vo
bis veſpere carnes edere ⁊ mane panes
in ſaturitate. eo ꝙ audiuit murmura
tiones veſtras: quibus murmurati e
ſtis contra eum. Nos eñ quid ſum⁹:
Neqꝫ eñ contra nos eſt murmur ve-
ſtrum. ſed contra dominum. Dixitqꝫ
moiſes ad aaron. Dic vniuerſe cõgre
gationi filiorum iſrael Accedite corã
domino: audiuit eñ murmur veſtruꝫ
Cumqꝫ loqueretur ad omnẽ cetũ filio
rum iſrael. reſpexerũt ad ſolitudinem
⁊ ecce glĩa dñi aparuit in nube Finita
lectione i mponatur Anth. College-
runt pontifices ⁊ phariſei concilium.
⁊ dicebant: quid facimus. quia hic ho
mo multa ſigna facit: ſi dimittimus
eum ſic omnes credent in eum Ne for
te veniant romani ⁊ tollant noſtrum
locum et gentem. Verſus. Unus au-
tem ex ipſis Cayphas nomine: cum
eſſet pontifex anni illius prophetauit
dicens. Expedit vobis vt vnus mori-
atur homo pro populo: et non tota

gens pereat. ab illo ergo die cogitaue
runt interficere eum dicentes Ne for

Deinde legatur euan. ſcdm marcum.

IN illo tpe. Cum appropinquaret
iheroſolime ꝛ bethanie ad montē
oliuaꝝ. mittit iheſus duos ex diſcipu
lis ſuis. ꝛ ait illis. Ite in caſtellum qđ
eſt cōtra vos. Et ſtatim introeuntes.
illuc: inuenietis pullū ligatum: ſuper
quem nemo adhuc hoim ſedit. Solui
te illū: ꝛ adducite. Et ſi quis vobis di
xerit: quid facitis: dicite. qꝛ dño neceſ
ſarius eſt. Et continuo dimittet illuꝫ
huc. Et abeuntes inuenerunt pullum
ligatum: ante ianuam foris in biuio.
ꝛ ſoluūt eum. Et quidam de illic ſtan
tibus: dicebant illis. Quid facitis ſol
uentes pullum: Qui dixerūt eis ſicut
pcepat illis ieſus. ꝛ dimiſerūt eis. Et
duxerūt pullū ad ihm̄. ꝛ imponūt illi
veſtimenta ſua: ꝛ ſedit ſup eū. Multi
aūt veſtimēta ſua ſtrauerūt in via. alij
aūt cedebāt ramos de arborib⁹ ꝛ ſter
nebāt in via. Et qui pibāt ꝛ qui ſeque

bant clamabāt dicētes. oſanna bñdi
ctus qui venit in noīe dñi. bñdictū qḋ
venit regnū patris noſtri dauid oſan
na in excelſis Quo finito bñdicantur

Exorci rami. Dñs vobiſcum.
zo te omīs creatura florꝝ ꝛ frondi
um. in noīe pa✠tris oīpotētis. ꝛ i no
mine iheſu ✠ xp̄i filij eius. ꝛ in virtu-
te ſpūs ✠ ſancti. Proinde oīs virtus
aduerſarij. oīs exercitus dyaboli. oīs
poteſtas inimici. oīs incurſio demo-
nū eradicare ꝛ explātare ab hac creatu
ra florꝝ ꝛ frondium: vt ad dei graciaꝫ
feſtinantium veſtigia nō ſequaris. et
hāc gerētes nō inquietare nō illudere
p̄ſumas: interdico tibi. Per eū qui vē
turus eſt iudicare viuos ꝛ mortuos ꝛ

Deus cu- Oratio. ſcl'm p ignem
ius filius p ſalute generis huma
ni de celo deſcendit ad terras. ꝛ appro
pinquāte hora paſſionis ſue: iheroſo-
limā ſup aſinā ſedens venire. et a tur-
bis rex appellari ac laudari voluit: bñ
✠dicere dignare hos palmaꝝ: cetera

rumq; arbor ramos: ut om̄es qui eoſ laturi ſunt. ita bn̄ ✠ dictōis tue dono repleantur. quatenus ꝛ in hoc ſeculo: hoſtis antiqui temptamēta ſupare et in futuro cum palma victorie ꝛ fructu bonor opum tibi valeant apparere. p dn̄m n. i. x. f. t. qui viuit. Benedictio oliuarum ꝛ palmarum Oratio.

BEne ✠ dic qm̄s dn̄e hos palmar ſeu oliuarum ramos. ꝛ pſta ut qđ populus tuus tua veneratōne hodierna die corporaliter agit: hoc ſpūaliter ſūma deuotōe pficiat. de hoſte victoriā reportando. et opus miſcdie ſumope diligendo humilr etiā dn̄e te deprecamur: ut bn̄dictar arbor germina ita ſancti ✠ ficare digneris: ut loca ad q̄ deptata fuerint ſctificata efficiant. quo iniquitas ois ſeu illuſio demonū abſcedat ut tua nos ſemp dextera protegere dignetur. Per dn̄m n. i. x. f. t. q

Benedictio palmar. ꝛ ceterar arbor

DEus qui filium tuum unigenitū pro redemptione noſtra digna

tus es dirigere ut populum tuū ab ini
tio in peccati ꝓfundo dimerſuꝫ a mor
te reuocares ad vitā. ⁊ cyrographo le-
tali deleto: ſanguine filij tui gentibuſ
innouares regnū. Deus qui diſperſa
ꝯgregas: ⁊ ꝯgregata cōſeruas. qui po
pulis obuiā xp̄o ramos palmaꝝ por-
tātibus bn̄dixiſti. bn̄ ✠ dic etiaꝫ hos
ramos palmaꝝ ⁊ arboruꝫ quos tui fa
muli ad nois tui bn̄dictōem fideliter
ſuſcipiūt ut in quocūqꝫ loco introduc
ti fuerint: bn̄dictōem tuam conſequā
tur. ut omi aduerſa valitudine fuga-
ta: dx̄tera tua protegat quos redemit
Per eūdem dn̄m noſtrum iheſum cri
ſtum filium tuum: qui t. v. Prefatio
P Er omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen
Dn̄s vobiſcuꝫ. Et cū ſpiritu tuo
S urſuꝫ corda. Habemus ad dominū
G ratias agamus domīo deo noſtro
Dignum ⁊ iuſtum eſt
V ere dignum ⁊ iuſtum eſt equum et
ſalutare. Nos tibi ſemper ⁊ vbiqꝫ gra
tias agere. domīe ſancte pater omps.

eterne deus: mūdi cōditor. oīmqȝ cre-
aturarum mirabilis diſpoſitor deus. qui
inter ipſa mūdi primordia cū ex nihi-
lo cūcta ꝯderes. ligna q̄ȝ fructifera: et
diuerſo uſui ꝯgrua terrā ꝓducere iuſ-
ſiſti. Ac poſt maledictū iuterdicte ar-
boris uniuerſa nobis ꝑ obedientiam
unigeniti filij tui in bn̄dictōm ꝯuerti
ſti. bn̄ ✠ dic hos mltigenarum arborum ra
mos. inter quas precipue arbor oliue
piguedine cūctas p̄cellit. Per quā etiā
cū mūdi crimia diluuij quondā expia
rent effuſione. colūba ramū eiuſdem
deferens. pacem terre redditā nūcia-
uit. Nernō et inocens turba ſpūſancto
afflata unigēito tuo dn̄o noſtro ieſu
xp̄o. ꝓ totius mūdi ſalute paſſuro ob-
uiam currens huiꝰ palmarum et oliue ra
mos abſcindēs ac ueſtigijs eiꝰ ſubſter
nens. iam quaſi triūphatorez de mor
tis principe oſtendebat. Te igit̄ dn̄e
ſupplr̄ depcamur ut q̄ ānua deuotōne
eiuſdem redemptoris noſtri ſacratiſ-
ſimā paſſionē preuenire nitimur. ipſo

adiuuāte palmā victorie tenētes atqꝫ oleo misericordie intrinsecus refulgē tes: in eius sancta resurrectōe premiū vite ꝛ imortalitatis coronam ꝑcipere mereamur. Per eundē dn̄m nr̄m ie. x. f. t. qui t. v. ꝛ r. in v. ſſ. d. ꝑ oia. ſ. Amē.

Hic ſpgatur aqua bn̄dicta ſup ramos palmaꝝ: ꝛ aliarum arborum. Oratio

Omnipotēs ſempiterne deus qui tuū unigenitum a ierícho: mōte qꝫ oliueti ad ierusalē direxiſti: cui tur ba mirabiliter occurrit alij veſtimēta sua ſternētes. alij ramos de arborib' cedentes oliuaꝝ. alij palmas manib' suis deferētes te humiliter depcamur ut hec germina arboꝝ: ita san✠ctifica re digneris: ut hec loca vbi depꝛtata fu erit ſanctificata efficiātur. quo oīs īiquitas ſeu illuſio demonū abſcedat ꝛ tua nos ſemꝑ dextera protegere dig netur. Per eundem dn̄m. Oratō

Omnipotēs ſempiterne deus qui dn̄m noſtꝝ ihm̄ xp̄m hodierna die ſu per pullum aſine ſedere: et turbas po-

puloꝝ veſtiméta vel ramos arboꝝ in
via ſternere. ⁊ oſanna decātare i laudē
ipſiꝰ docuiſti. m̄ da qs vt illoꝝ innocē
tiam imitari poſſimus: ⁊ eoꝝ meritū
cōſequi mereamur. p eūd dñm no. ihe
Finita orōe det ſacerdos palmas p̄plo
inchoans Anth. Turba multa que cō
uenerat ad diē feſtū clamabat dño be
nedictus qui venit in noīe dñi oſanna
in excelſis. His pactis pgāt foris ubi
crux pata ſit ⁊ interim cantēt has aī.
preſſionales. Ante ſex dies ſolennis
paſce: qꝫ venit dñs in ciuitatē ihrl'm.
occurrūt ei pueri: ⁊ in manibus porta
bāt ramos palmaꝝ: ⁊ clamabāt voce
magna dicētes: oſanna in excelſis: bñ
dictus qui veniſti in multitudine mi-
ſericordie: oſanna in excelſis. Anthi.
Cum audiſſet p̄plus quia venit iheſus
ieroſolimā. acceperūt ramos palmaꝝ
⁊ exierūt ei obuiā ⁊ clamabāt pueri di
centes. hic eſt qui venturus eſt in ſalu
tem populi. hic eſt ſalus noſtra: ⁊ redē
ptio iſrael: quantus eſt iſte cui troni ⁊

dominationes occurrunt:noli time-
re filia ſyon:ecce rex tuus venit ſedens
ſuper pullum aſine.ſicut ſcriptum eſt
Salue rex fabricator mundi: qui ve-
niſti redimere nos. Anthi. Cum ap-
propinquaret dominus iheroſolimaꝫ
miſit duos ex diſcipulis ſuis dicens.
ite in caſtellū qđ cōtra vos eſt ⁊ inueni
etis pullū aſine alligatū ſup quē nullꝰ
hominū ſedit.ſoluite ⁊ adducite mihi
ſi quis vos interrogauerit:dicite opꝰ
dn̄i eſt.ſoluētes adduxerūt ad ihm̄.et
impoſuerūt ſibi veſtimenta.⁊ ſedit ſu
per eum. alij expandebant veſtimēta
ſua in via.alij ramos đ arboribꝰ exter
nebāt ⁊ qui ſequebant clamabāt oſan
na.bn̄dictus qui venit in nomine do-
mini.benedictum regnum patris no
ſtri dauid.oſanna in excelſis. miſere-
re nobis fili dauid. Hymnus qui a
duobus pueris cantatur

Gloria laus et honor: tibi ſit rex
chriſte redemptor Cui puerile de
cus prompſit oſanna pium. Gloria.

Iſrahel es tu rex davidis ⁊ inclita ꝓles nomīe qui in dñi rex bñdicte venis Cui pu Cetus in excelſis te laudat celicus oīs: ⁊ mortalis homo: ⁊ cūcta creata ſimul. Gloria. Plebs hebrea tibi cum palmis obuiam venit: cū prece voto ymnis aſſumus ecce tibi. Cui Hij tibi paſſuro ſoluebāt munia laudis: nos tibi regnanti pangimus ecce melos. Gloria. Hij placuere tibi placeat deuotio noſtra: rex pie: rex clemēs cui ī bona cuncta placent. Cui puerile. Gloria laus. Poſt hec ſacerdos flexis genibus: ſimiliter oīs populus incipiat ymnum. O crux aue ſpes unica hoc paſſionis tp̄e auge pijs iuſticiam reiſqꝫ dona veniam. In aliquibus locis tribus vicibus repetitur. his peractis ſacerdos proijciat partē palmaꝝ verſus crucē. ſimiliter ⁊ omnis pp̄ls cātando anth. Pueri hebreoꝝ tollētes ramos oliuaꝝ: obuiauerunt dño: clamantes ⁊ dicentes: oſanna in excelſis Poſt hanc cantent pueri Anth. Oīs

collaudāt nomen tuū: et dicent. bñdic
tus qui venit in nomine dñi. Cantor.
Lauda ihrl'm dñm lauda deū tuū syō
Pueri. Omnes collaudant. Cantor.
Gloria patri et filio et spūiſancto. Pue
ri: Oēs collaudāt Poſtea ſacerdos
proijciat manipulū verſus crucē inci-
piendo Anth. Pueri hebreoꝝ veſtimē
ta proſternebāt in via: et clamabāt di
centes. oſanna filio dauid: bñdictus
qui venit in nomine dñi Poſtea ſacer
dos flexis genibus. et corpe proſtrato
cantet. S criptum eſt eñ et alia pſona
cū palmis ꝑcutiat eum ſup dorſum ſu
um cūdendo. pcutiam paſtorē. et diſp
gent oues gregis poſtq̄ aūt ſurrexero
pcedam vos in galileā. ibi me videbi-
tis dicit dñs. verſus Eſtimatus ſum
cū deſcendentibus in lacū factus ſum
ſicut homo ſine adiutorio inter mor-
tuos liber. ſine glīa Item anth.: Scri
ptum eſt eñ Clero et pplo proſtrato cā
tetur anth Fulgentibus palmis pſter
nimur aduenienti dño. huc oēs oc-

curramus cū ymnis ⁊ canticis glificā
tes bñdictus dn̄s. proijciat palmas
verſus crucē cantādo: Occur rūt tur-
be cū florib⁹ ⁊ palmis redemptori dn̄o
⁊ victori triumphāti: digna dāt obſe-
quia filiū dei olim gentes p̄dicant: ⁊ i
laudem xp̄i voce tonātes iubilāt all'a
Et ſic oīa finita ſūt. tūc redeat ad ec-
cleſiā cantādo rn̄ſo. Ingrediēte dn̄o
in ſanctā ciuitatē hebreoꝝ pueri reſur
rectōez vite pnūciantes: cū ramis pal
maꝝ oſanna clamabāt in excelſis ver
ſus. Cumqꝫ audiſſent qꝛ ieſus venit ie
roſolimā exierūt obuiā ei. Cū ra. In
choro rn̄ſo. Circūdederūt me viri mē
daces: ſine cauſa flagellis ceciderunt
me. Sed tu dn̄e defenſor vindica me.
verſus. Qm̄ tribulatio pxima eſt: ⁊ nō
ADiu Oratio eſt qui adiuuet. Sꝫ
ua dn̄e fragilitatez plebis tue vt
ad votiuū magne feſtiuitatis effectū
intercedēte btā maria ſp virgine ⁊ cor
paliter gubernata recurrat: ⁊ ad ppe-
tuā vitā te miſerāte pueniat p. d. n̄. i. x̄

Sabbato paſce mane ornent altaria pallis lotis. Baptiſteriū recēte aqua impleat. ꝛ nona lecta eat ſacerdos ad ignē nouū de lapide excuſſum. orans ps pn̄iales ſine dn̄e ne in fu. ꝛ bn̄dicēs

Dn̄e ſācte Oratio ignē. Dn̄s vo.

Domine ſancte pater omīps eterne de⁹ ī noīe tuo ꝛ filij tui dn̄i noſtri ieſu xp̄i: ꝛ ſpūſſan cti. bn̄ ✠ dicimus hunc ignem cū cera ꝛ oīmibus eius alimonijs. ſancti ✠ fi camus ꝛ ſigno crucis xp̄i filij tui altiſ ſimi ſignamus: vt intus vel foris ac cenſus qd̄ nocet non incendat. ſed oīa ad vſus hominū neceſſaria calefaciat ſiue illumiet. ꝛ q̄ ex hoc igne fuerint cō flata ꝛ calefcā ſint bn̄ ✠ dcā ꝛ oīmi hu mane ſaluti vtilia: vt nō cū nadab et abiu ignē tibi offerētib⁹ alienū incēda mur. ſ; cū aaron pōtifice ꝛ filijs ei⁹ ele azaro ꝛ ithamaro hoſtias tibi pacifi cas ſpūſſci igne affatas imolare vale amus ꝛ ip eiuſdē ſpūſſancti igne vicia noſtra vre. cordaq; luce ſcie tue illūia ꝛ aīas nrās fidei calore clarifica. p eū

Domine deus noſter ⁊ pa Oratio ter om̄ips: exaudi nos lumen in-deficiens. tu es dn̄e conditor omniuꝫ luminū: bn̄ ✠ dic queſum⁹ hoc lumen quod p te ſc̄tificatur atqꝫ bn̄dicitur tu illuminaſti dn̄e mundū. p̄ſta qs̄ ut igne claritatis tue accendamur. et illuminemur. ⁊ ſicut illuminaſti ignē moyſi. ita illuminare dignare corda ⁊ ſenſus noſtros. ut ad vitam eternā p-uenire mereamur. Per. Oratio.

Deus qui filium tuū angularē lapidem caritatis ignem tuis fidelibus contuliſti productum e ſilice noſtrum profutur͡ꝫ uſibus nouū hunc ignem ſancti ✠ fica. ⁊ ꝯcede nobis ita p hec feſta paſcalia celeſtibus deſiderijſ inflamari. ut ad ꝑpetue claritatis feſta purificatis mentibus ꝑtingere valeamus Per eundem Hic aſpergatur ignis cū aqua bn̄dicta. Oratio.

Domine ſancte: pater om̄ps eterne deus bn̄dicentibus nobis hunc ignem in nomīe tuo. ⁊ unigeniti filij tui

ꝛ dñi noſtri ieſu xp̄i ꝛ ſpũſſancti coopa
ri dignare ꝛ adiuua nos ꝯtra igita tela
inimici: ꝛ illuſtra grã celeſti. qui viuis
ꝛ re. ds t ũe eodẽ unigenito tuo ꝛ ſpũſcõ
p oĩa. ſſ. Bñdictõe ignis ſic ꝯpleta ac
cendant candele: ꝛ qui voluerint acci
piant de igne ꝛ portant ad domos ſu-
as. Deinde duo pueri cantẽt hos ver-
Inuentor rutiſl ſus prudencij.
dux bone luminis: qui certis vici
bus tpa diuidis. Merſo ſole chaos in
gruit horridũ lumẽ redde tuis xp̄e fi-
delibus. Inuẽtor. Quãuis in numero
ſidere regiã lunariq₃ polũ lãpade pin
xeris incuſſu ſilicis lumia noſtrũ mon
ſtras ſaxigeno ſemie querere. Merſo
Ne neſciret hõ ſpez ſibi luminis in cri
ſti ſolido corpe conditã: qui dici ſtabi
lem ſe voluit petra₃ noſtris igniculis
unde genus venit. Inuẽtor. Hunc ig
nem pplis ſanguis incliti maior₃ meri
tis tutus ꝛ impotens ſuetus ſub dñis
viuere barbaris tam liber ſequit lõga
p auia. Merſo. O res digna deꝰ qua₃

tibi roſide noctis principio grex tuus
offerat lucem quã tribuis: nil pcioſi⁹
luce qua reliqua õnia cernimus. In.
Tu lux vera oculis: lux q̃z ſenſibus in
tus tu ſpeculũ tu ſpeculũ foris lumen
qđ famulãs offero ſuſcipe tinctũ paci
fici criſmatis unguine. Verſo. Per
xp̃m genitũ ſũme pater tuũ in q̃ viſibi
lis ſtat tibi glĩa qui noſter dñs qui tu
us unicus ſpirat de patrio corde pacli
tũ. Inuẽ. Per quẽ ſplẽdor honor laus
ſapiẽa maieſtas bonitas et pietas tua
regnũ ꝯtinuat numine triplici texens
ꝑpetuis ſecula ſeculis. Verſo

Ordo de bñdictione cerei paſcalis.
In cereo bñdicendo a dyacono fiant
quenqz foramina in modũ crucis qui
bus poſtea quinqz grana thuris impo
nant. Bñdictio ambroſij ſuꝑ cereo

Exultet iam angelica turba ce

loꝛ exultēt diuina miſteria. ⁊ ꝓ tāti re

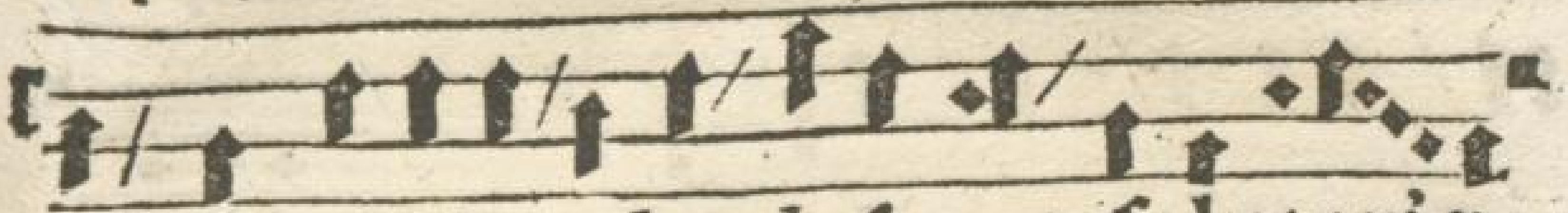

gis victoꝛia tuba inſonet ſalutaris

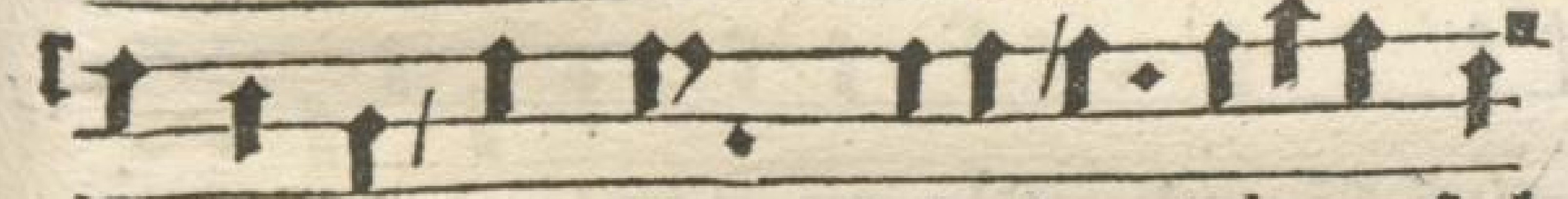

Gaudeat ſe tellus tātis irradiata ful

goꝛib⁹ ⁊ eterni regis ſplēdoꝛe illuſtra

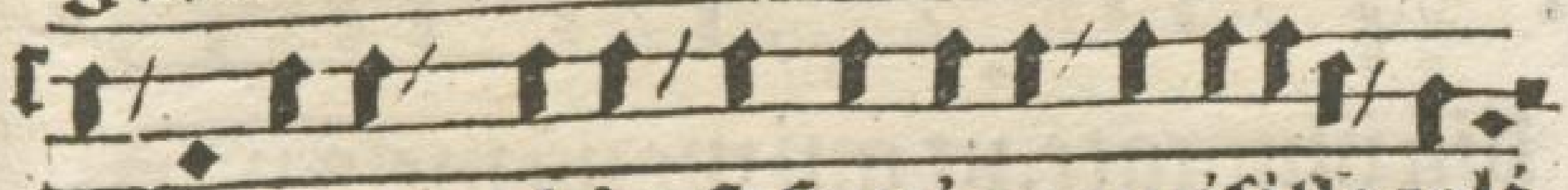

ta totius oꝛbis ſe ſentiat amiſiſſe cali

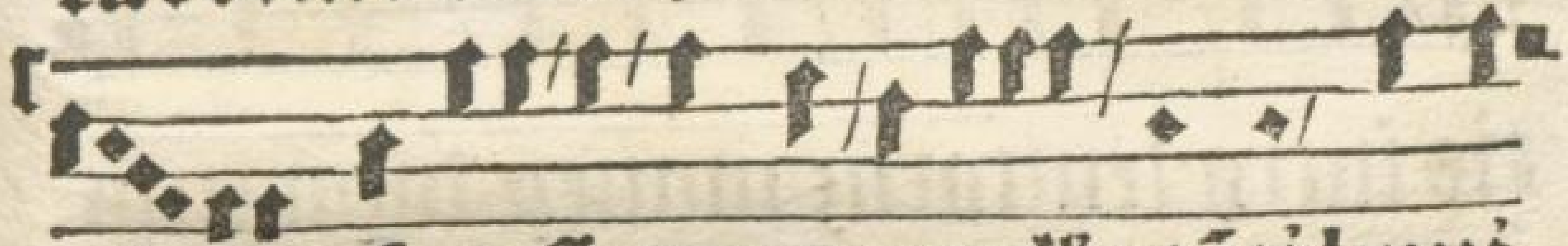

ginem. Letet̃ ⁊ mater ecclīa tāti lumi

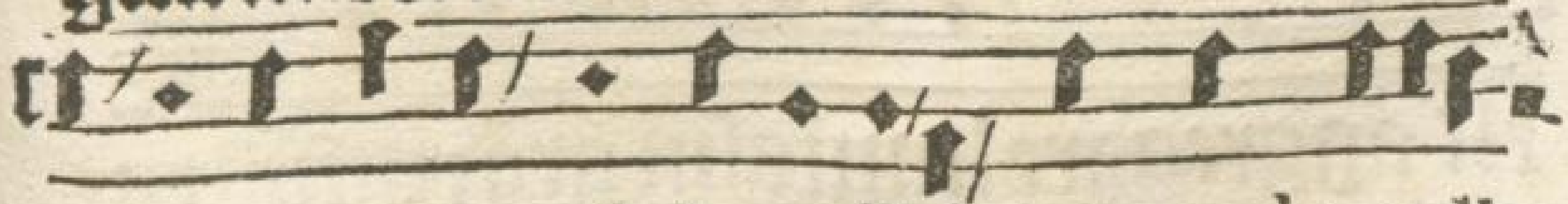

nis adoꝛnata fulgoꝛib⁹ ⁊ magnis pp̄lo

rum vocib⁹ hec aula reſultet. Quapro
pter aſtãtes vos frẽs cariſſimi ad tam
mirã ſãcti hui⁹ luminis claritatẽ vna
mecũ queſo oĩpotentis dei miſericor-
diã inuocate. vt qui me nõ meis meri-
tis intra leuitaruꝫ numerꝝ dignatus
eſt aggregare luminis ſui grãꝫ infũden
do: cerei hui⁹ laudem implere ꝑcipiat

Per dn̄m noſtꝝ ieſum xp̄m filiū ſuuꝫ
qui cum eo viuit et regnat in unitate
ſpiritusſancti
Per omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen
Dominus vobiſcū. Et cū. ſ. t. Surſū
corda. Habemꝰ ad do. Grās agamꝰ
dño deo noſtro. Dignū ꝛ iuſtū eſt

VEre dignū ⁊ iuſtū eſt inuiſibilem
deū oīpo tentē patrē filiūqꝫ eius uni
genitū dn̄m nr̄m ieſum xp̄m toto cor
dis ac mētis affectu ⁊ vocis miſterio
ꝓſonare. Qui ꝓ nobis eterno pr̄i ade
debitū ſoluit. ⁊ veteris piaculi cautio

nē pio cruore deterſit. Hec ſunt enī fe
ſta paſcalia in quibus verus ille agn⁹
occidit: eiuſq; ſanguie poſtes ↄſecran
tur. Hec nox eſt in qua prēs nrōs fili
os iſrl' eduxiſti dn̄e d egipto q̄s poſtea
rubrū mare ſicco veſtigio tranſire feci
ſti. Hec igit' nox eſt q̄ pctōꝝ tenebras

colūne illuſtracōe purgauit. Hec nox
eſt q̄ hodie p̄ vniuerſuꝫ mundū in xp̄o
credētes a vicijs ſecl'i ꝛ caligine pctōꝝ
ſegregatos reddit grē ſociatqꝫ ſancti
tati Hec nox eſt in q̄ deſtructis vincul'
mortis xp̄s ab inferis victoꝛ aſcendit
Nihil ei nobis naſci p̱fuit niſi redimi

profuiſſet. O mira circa nos tue pieta
tis dignatio O ineſtimabilis dilectõ
caritatis vt ſeruũ redimeres filiũ tra
didiſti. O btã nox q̃ ſola meruit ſcire
tp̃us ꝛ horã in qua xp̃us ab inferis re
ſurrexit Hec nox eſt de qua ſcriptũ eſt
ꝛ nox vt dies illumiabit̃ ꝛ nox illumia

tio mea in delicijs meis. Huius igit̄

ſanctificatio noctis fugat ſcelera. cul

pas lauat ꝛ reddit innocentiā lapſis

meſtis leticia fugat odia. ꝯcordiā pa

rat. ꝛ curuat impia. In huiꝰ igit̄ no

ctis grā ſuſcipe ſancte pater inceſi hu

Hic imprimant̄ quinqꝫ grana thu
ris a bñdicēti in quinqꝫ foꝛamia

ius ſacrificiū veſptinū qđ tibi i hac ce

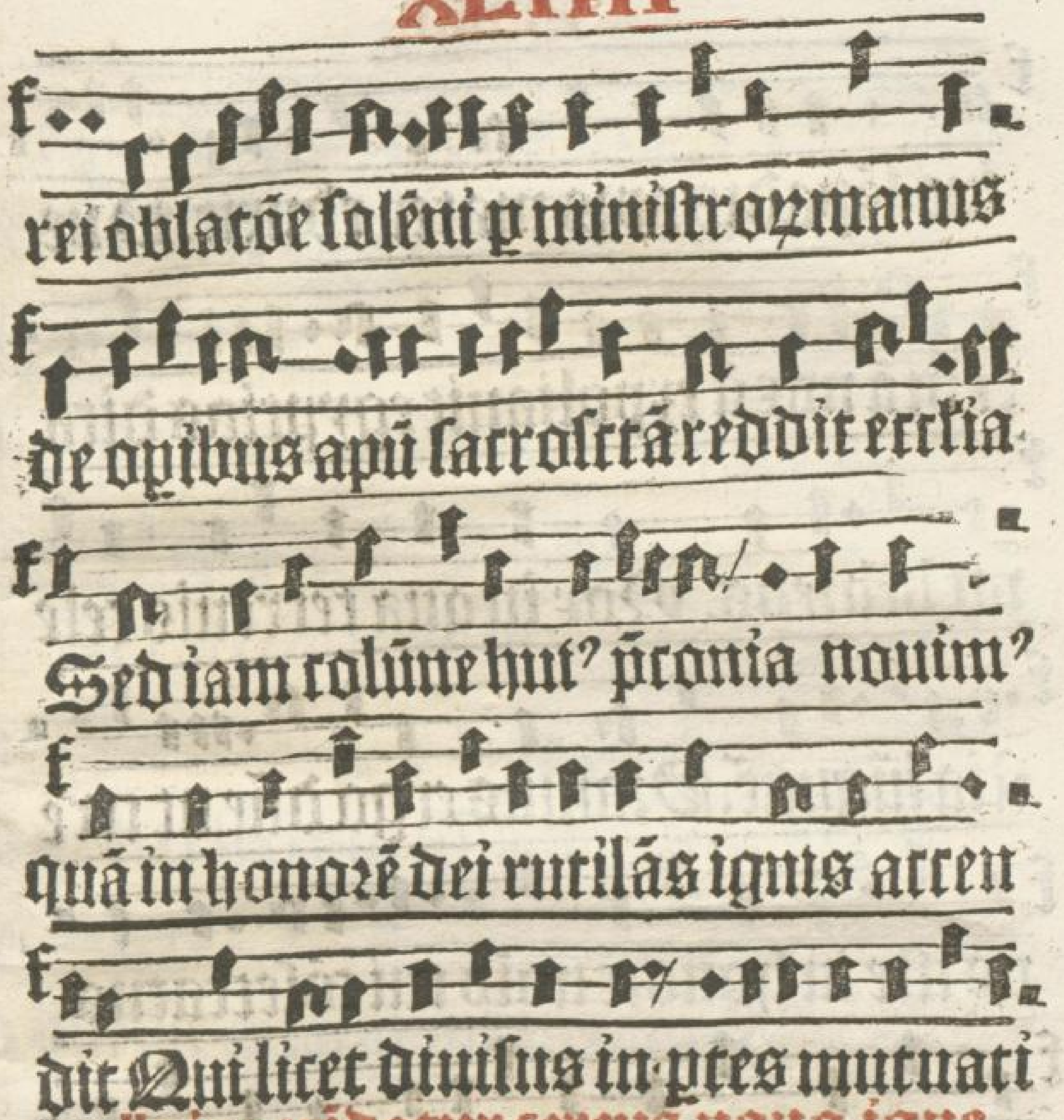

Hic accẽdatur cereus nouo igne a benedicente.

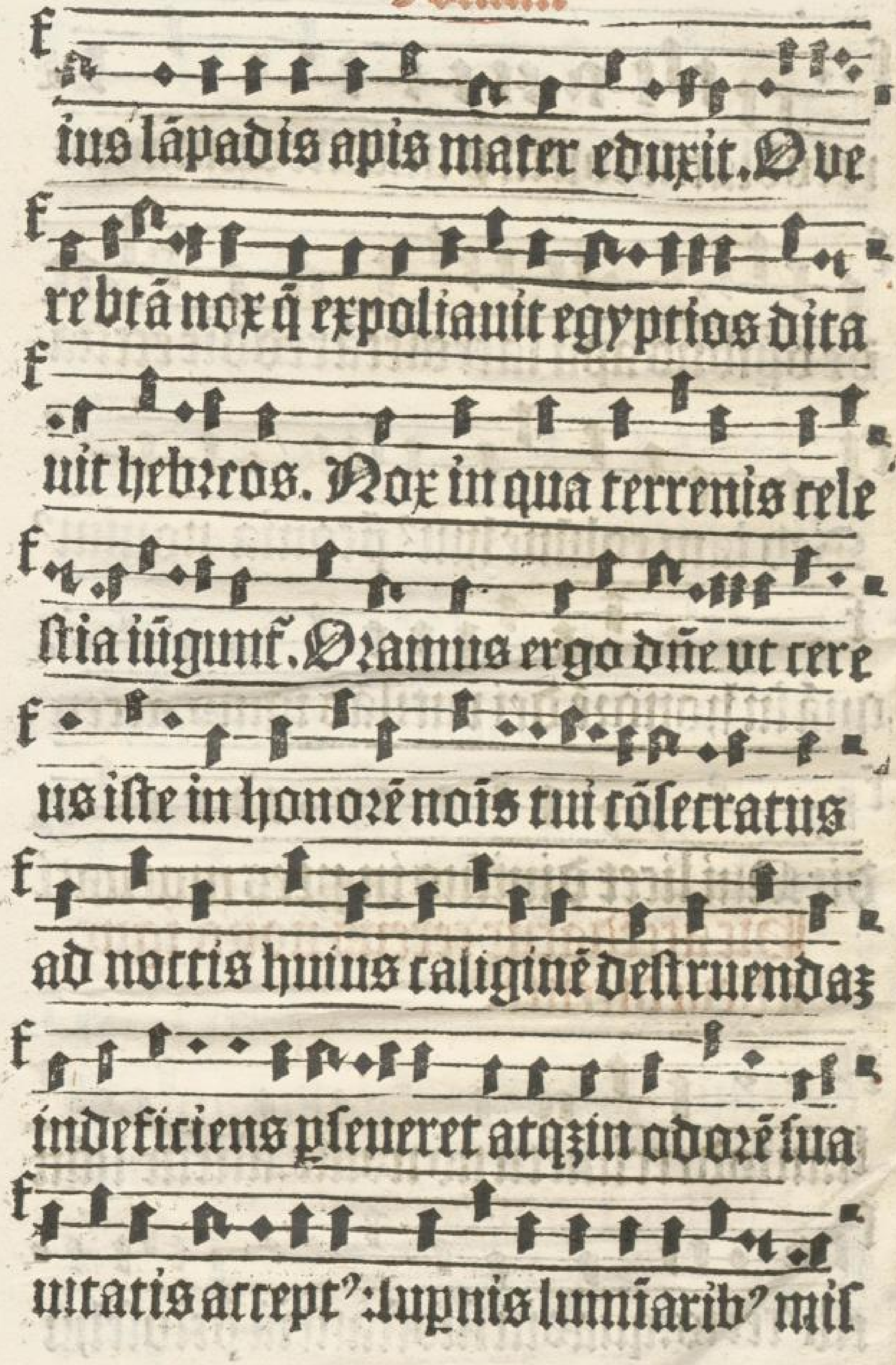
ius lāpadis apis mater eduxit. O ve
re btā nox q̄ expoliauit egyptios dita
uit hebreos. Nox in qua terrenis cele
ſtia iūgunt᷑. Oramus ergo dñe vt cere
us iſte in honorē noīs tui cōſecratus
ad noctis huius caliginē deſtruendaꝫ
indeficiens ꝑſeueret atqꝫ in odorē ſua
uitatis accept⁹: ſupnis lumīarib⁹ miſ

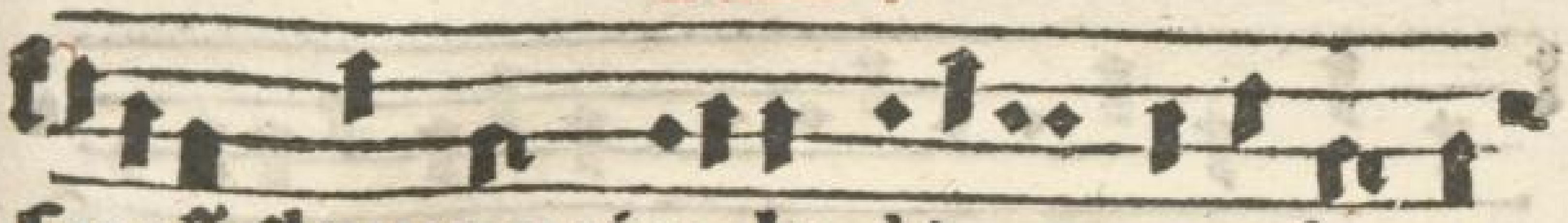

ſceatᷣ. flamas eius lucifer matutinus

inueīat Ille inq̄ lucifer q̄ neſcit occa

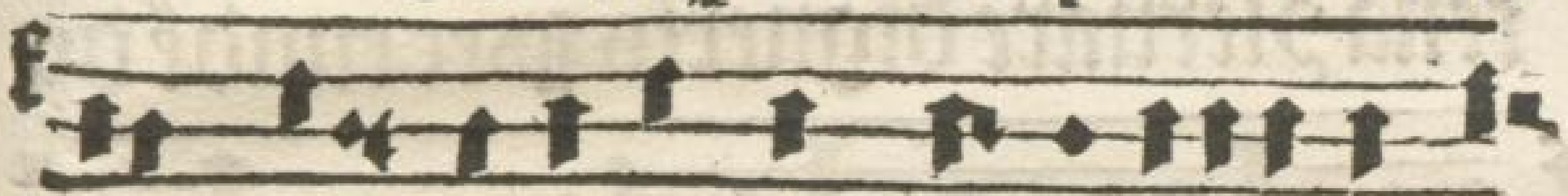

ſuꝫ. Ille q̄ regreſſus ab inferis huma

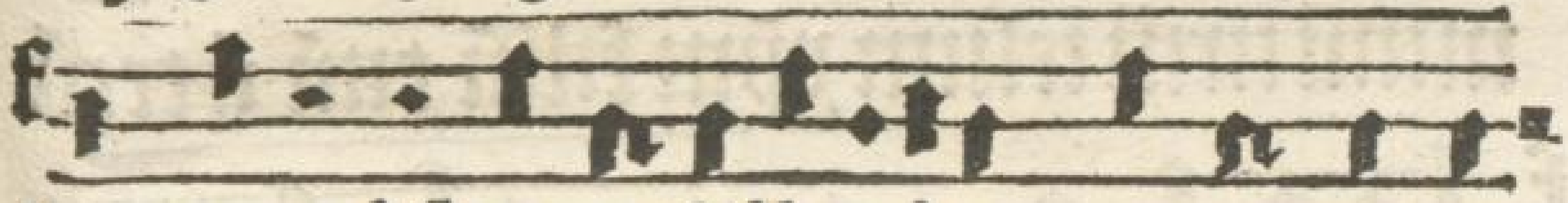

no generi ſerenuſ illuxit Precamur er

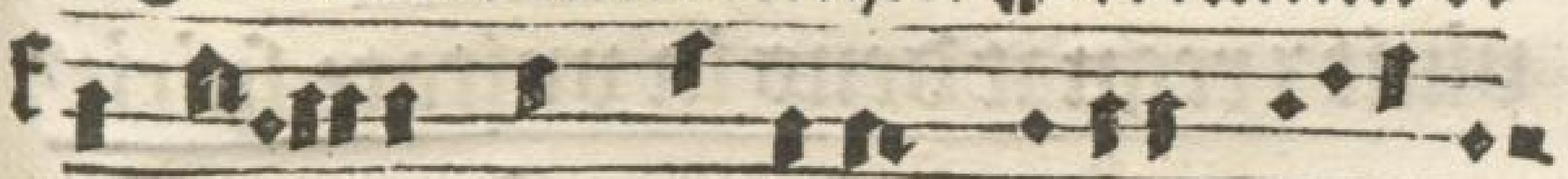

go dn̄e: ut nos famulos tuos: oēm cle

rū ꝛ deuotiſſimū pp̄l'm una cū papa no

ſtro N ꝛ gl'ioſiſſimo rege nr̄o N ei⁹qꝫ

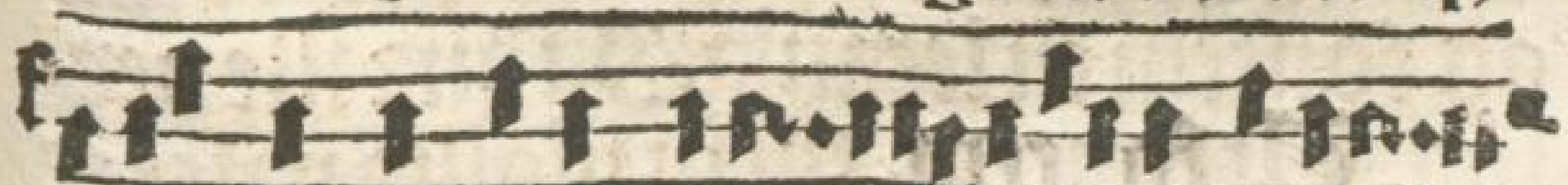

nobiliſſīa cōiuge N ꝛ antiſtite nr̄o N

in his paſcalib⁹ gaudijs q̄ete tp̄m con

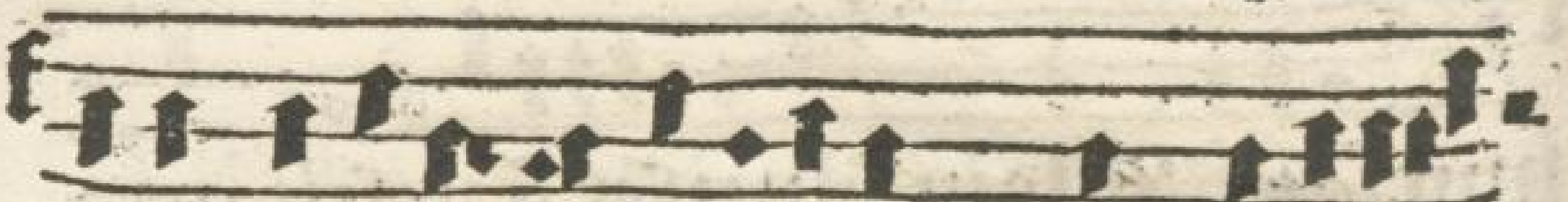

ceſſa ↄſeruare digneris Per eundē do

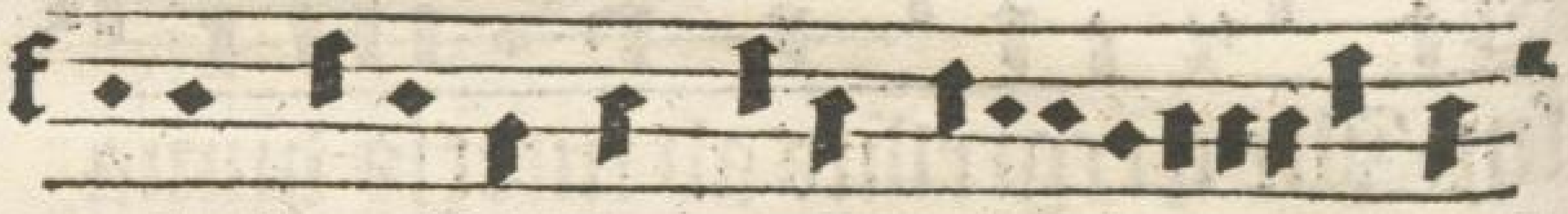

minū nrm̄ ieſum xp̄m filiū tuū q̄ tecū

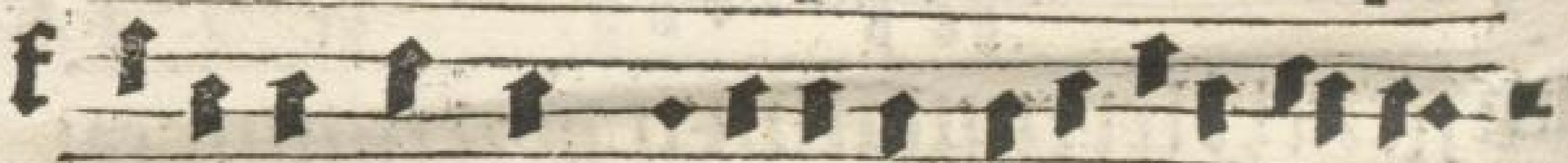

viuit ⁊ regnat deus in vnitate ſpirit⁹

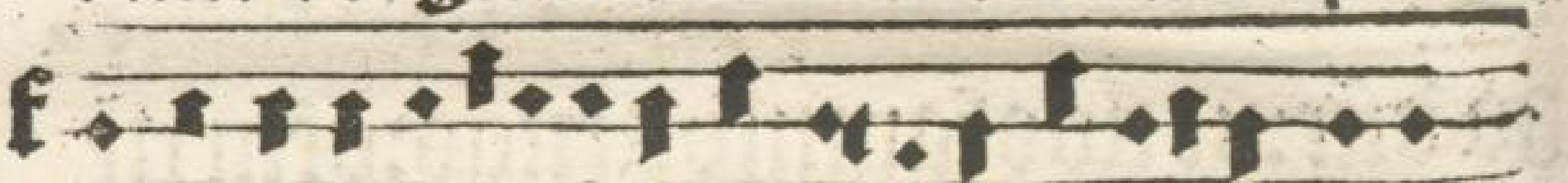

ſancti p̱ omīa ſecula ſeculorum Amen
Finita benedictōe cerei legant̄ lectio-
nes ſine titulis: ⁊ oracōes dicātur a ſa-
cerdote aſſiſtenti altari ſine Dn̄s vo.
⁊ ſine Flectamus genua. Ordo patet
in miſſali. Quibus finitis procedant
ad fontem cū letania. In qua ille ver-
ſus. Ut fontem. tm̄ in vigilia paſce et
nō penthecoſtes dicitur

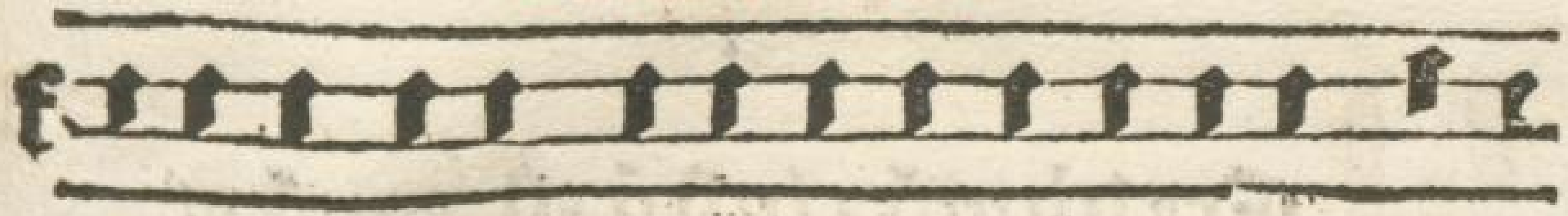

Ut fontē iſtū benedicere ⁊ conſecrare

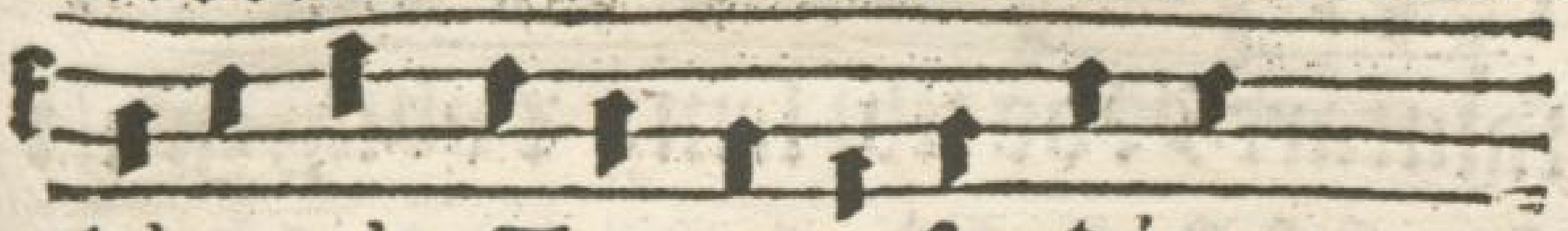

digneris. Te rogam⁹ audi nos

Finita autem letania dicat preſbiter more legentis. Dñs vobiſcū. Oratio

Omnipotēs ſempiterne deus: adeſto magne pietatis tue miſterijs adeſto ſacramentis. ⁊ ad creādos nouos populos. quos fons tibi baptiſmatis parturit ſpiritum adoptionis emitte. ut quod humilitatis noſtre gerendum eſt miniſterio tue virtutis impleatur effectu. p dñm

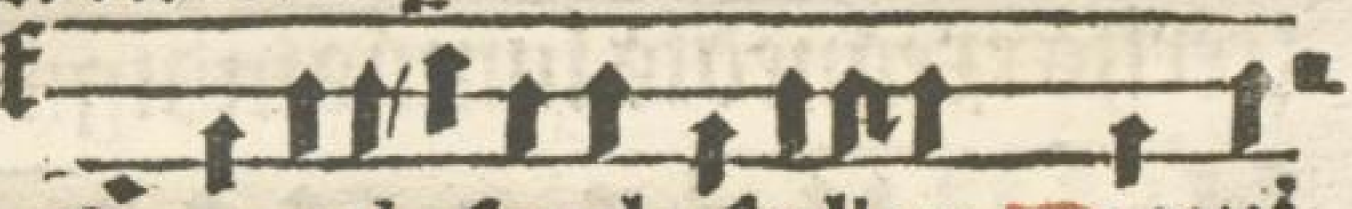

Per omnia ſecula ſecloꝝ. Domi

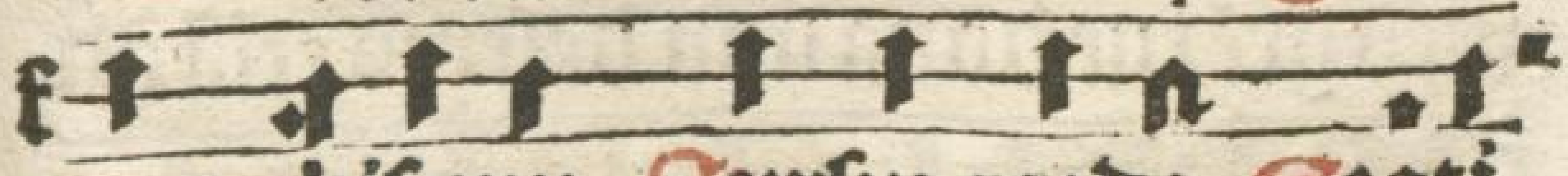

nus vobiſcum. Surſuꝫ corda. Grati

as agamus domino deo noſtro.

Vere dignū ⁊ iuſtū eſt. equū et

ſalutare Nos tibi ſemꝑ ⁊ vbiqꝫ grati

as agere. domīe ſancte: pater oīpotēs

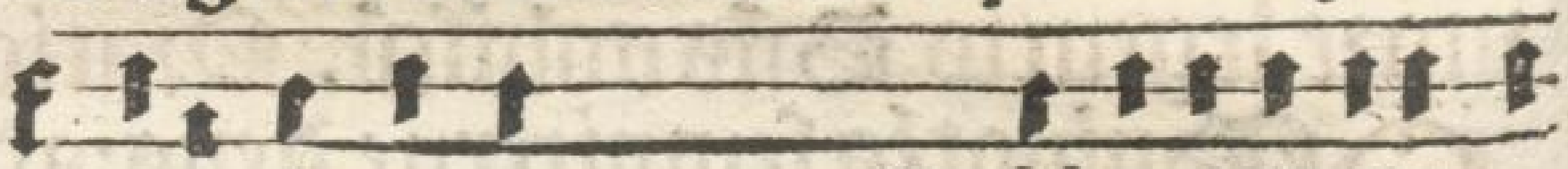

eterne deus Qui inuiſibili po

tentia ſacramētoꝝ tuoꝝ mirabiliter

operaris effectū. ⁊ licet nos tātis mi

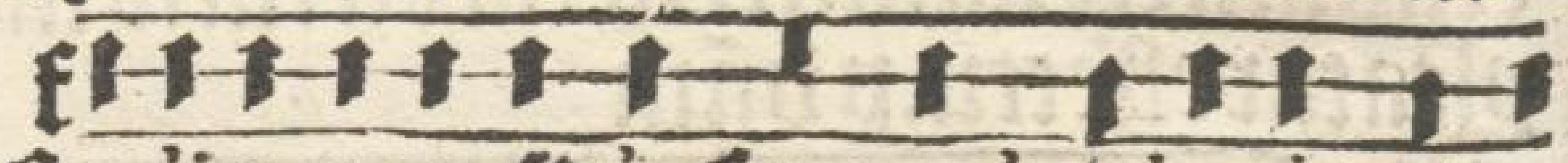

ſterijs exequēdis ſumus indigni tu ta

men grē tue dona non deſeres etiā ad

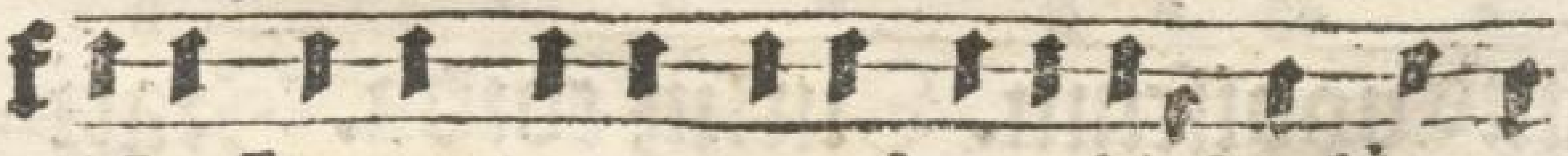

nrās ꝑces aures tue pietatis inclines

Deus cuiꝰ ſpūs ſup̄ aq̄s inter ipa mun
di primordia ferebat̄ ut iam tūc virtu
tem ſanctificatōis a qu ar̄ natura cō
ciperet Deus qui nocentis mundi cri
mina p̄ aquas abluens regeneratōis
ſpeciē in ipſa diluuij effuſione ſignaſti
ut unius eiuſdēqꝫ elementi myſterio
ꝛ finis eſſet vicijs. ꝛ origo virtutibus
Reſpice dn̄e in faciē eccleſie tue: ꝛ mul

giiſ

et,plica in ea regenerationes tuas. q̃

grē tue affluētis impetu letificas ciu

tatez tuā fontemqz baptiſmatis apis

toto orbe terraꝝ gentib⁹ innouādis vt

tue maieſtatis imperio ſumat unigēi

ti tui grām de ſpūſancto

Hic aquam manu tangat in modum crucis. ✠

Qui hanc aq✠uā regenerādis

hominibus ꝑparatā archana ſui lumi

nis ammixtōe fecūdet. vt ſanctificati

one ꝯcepta ab immaculato diuini fon

tis vtero in nouā renata creaturā pro

genies celeſtis emergat: ⁊ q̄s aut ſexꝰ

in corꝑe: aut etas diſcernit in tp̄e. oēs

ī vnā pariat grā mater infantiā Pro

cul ergo hinc iubente te dn̄e ſpūs oīs

īmundus abſcedat procul tota nequi

tia dyabolice fraudis abſiſtat nichil

hic loci habeat contrarie virtutis am
mixtio: non inſidiando circũuolet nõ
latendo ſubrepat: non inficiendo cor
rumpat

Item manu tangat aquam dicens

SIt hec ſanc ✠ ta inocens creatu
ra libera ab om̃i impugnatoris incur
ſu. ⁊ totius nequitie purgata diſceſſiu
Sit fõs vi ✠ u⁹ aq̃ rege ✠ nerãs vn
da puri ✠ ficãs. vt om̃s hac lauacro ſa

lucifero diluenti operante in eis ſpiri
tu ſancto perfecte purgationis indul
gentiam conſequantur
Hic facias tres cruces ſuper aquam.

Unde benedico te creatura aque
ꝑ deū vi✠uum ꝑ deū ve✠rū ꝑ de
um ſanc✠tū qui te in principio verbo
ſeparauit ab arida cuiꝰ ſpūs ſuꝑ te fe
rebatur: qui te de paradiſo manare
Hic in quatuor partes diui
de aquam in modum crucis ✠

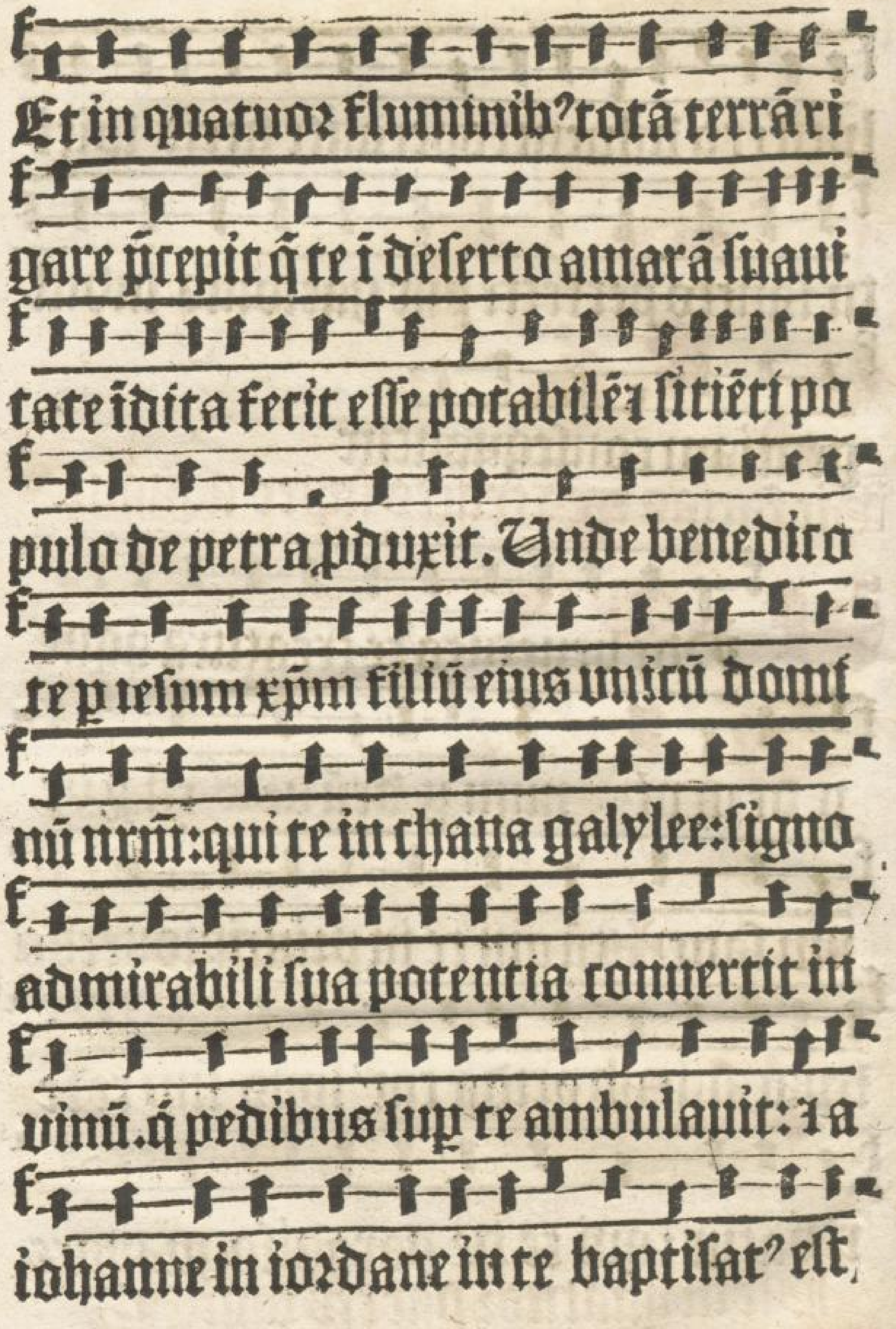
Et in quatuor fluminib⁹ totã terrã ri
gare p̄cepit q̄ te ĩ deſerto amarã ſuaui
tate ĩdita fecit eſſe potabilẽ ⁊ ſitiẽti po
pulo de petra p̄duxit. Unde benedico
te p̄ ieſum xp̄m filiũ eius unicũ domi
nũ nr̃m: qui te in chana galylee: ſigno
admirabili ſua potentia conuertit in
vinũ. q̄ pedibus ſup̄ te ambulauit: ⁊ a
iohanne in iordane in te baptiſat⁹ eſt.

q̃ te vna cum ſanguine de latere ſuo ꝓ

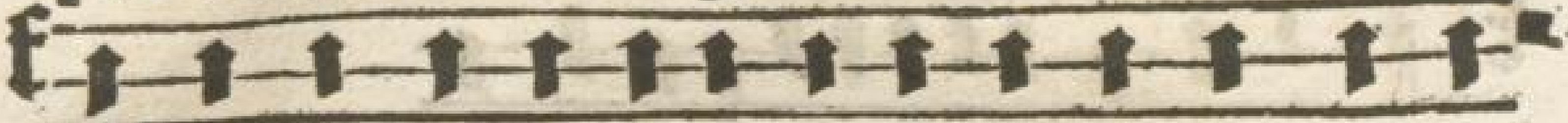

duxit ⁊ diſcipulis ſuis iuſſit· vt creden

tes baptizarent̃ in te: dicẽs. ite docete

oẽs gentes baptizantes eos in nomi-

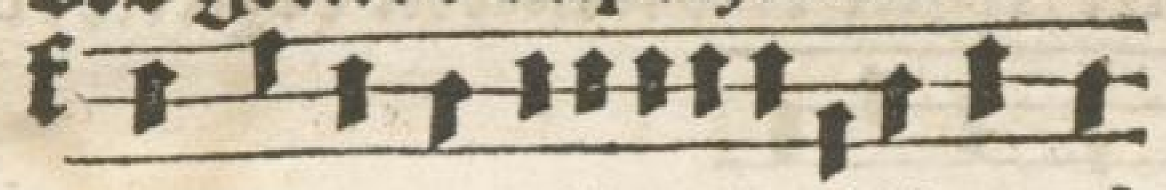

ne patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti.

Hic vox mutatur pro more legentis:

HEc nobis precepta ſeruantibus: tu deus omnipotens. tu clemẽs adeſto tu benignus aſpira. tu has ſimplices aquas tuo ore benedicito vt p̄ter naturalem emundationem quam lauandis poſſunt adhibere corporib⁹ ſint etiam purificandis mentibus efficaces.

Hic faciat crucem ſacerdos in fonte cum cereo dicens ⁊ canens alte. ✠

DEſcendat in hanc plenitudi-
nem fōtis virt⁹ ſpūs ſancti

Hic ſufflet in aquam in hūc mo-
dum crucis dicens cantando.

totāqʒ hui⁹ aque ſubſtantiā regenerā-
di fecundet effectu.

Hic extrahat cereū de fonte ⁊ ꝯtinuet

SHIc oīm peccatoꝝ macule dele-
ant. hic natura ad ymaginē tuā ꝯdita
ad honoꝛē ⁊ ſui reformata pꝛīcipij cū-
ctis vetuſtatis ſqualoꝛibus emundet.

vt om̄is hō hoc ſacramentū regenera

tionis ingreſſus in vere innocētie no

uam infantiam renaſcatur. Per do-
minum noſtrum iheſum criſtum filiū
tuum. qui vēturus eſt iudicare viuos
ꝛ mortuos. ꝛ ſeculum per ignem Amē

Hic accipiatur aqua de baptiſmo bn̄-
dicto anteq̄ criſma imponatur vt re-
ſeruetur a criſtifidelibus Interim cā
tetur ſequens letania

Rex ſanctorum angelorum. To-
tum mundum adiuua. Ora pri
mū tu pro nobis virgo mater germis
ꝛ miniſtri patris ſummi ordines an-
gelici. Rex. Supplicate criſto regi cet⁹
apoſtolici ſupplet qꝫ p̄ magnorum ſan
guis fuſus martyꝝ. Totū. Implora
te confeſſores cōſoneqꝫ virgines quo
donetur magne nobis tempus indul

gentie. Rex. Omnes ſancti atq; iuſti
nos precamur cernui: ut purgetur cri
men omne veſtro ſub oramine. Totū
Huius criſte rector alme plebis vota
ſuſcipe: qui plaſmaſti prothoplaſtum
et genus gignentium. Rex. Mitte ſan
ctum nunc amboꝝ ſpiritum paraclitū
in hanc plebem: quam recentis fons
baptiſmi parturit. Totū. Fac in ter-
ra fontis huius ſacratum miſterium
qui profluxit cum cruore ſacro chriſti
corpore Rex. Ut letetur mater ſancta
tota nūc ecc̄lia ex ꝑfectu renaſcentis tā
te m̄ltitudinis. Totū. Preſta patris
atq; nati compar ſancte ſpūs: ut te ſo-
lum ſemꝑ omni diligamus tp̄e. Rex.
Tunc infūdat ſacerdos criſma i mo-
dum crucis. ſuꝑ aquam dicens Sanc
ti ✠ cetur et fecūdetur fons iſte. in no
mine patris et filij et ſpūſſancti. Amen
His completis redeant ad chorum.
Sacerdos autem et miniſtri redeāt ad
altare ad faciendam confeſſionē. qua
finita dyaconus ſtans añ altare cū ca

lice ꝛ patena. cuiꝰ ordo patet in miſſali
In die ſancto paſce: bn̄diccio agni paſcalis.

DEus vniuerſe carnis qui noe ꝛ filijs eius de mundis ꝛ immūdis animalibus p̄cepta dediſti Quiqꝫ ſicut olera herbaꝝ humano generi quadrupedia mūda edere pmiſiſti Qui agnū i egipto moyſi ꝛ pp̄lo tuo in vigilia paſce edere p̄cepiſti. in figuram agni dn̄i noſtri iheſu criſti. cuius ſanguie oīa p̄ogenita tibi de mūdo redemiſti. Et nocte illa om̄e p̄ogenitū in egipto pcutere p̄cepiſti. ſeruans pp̄lm tuū agni ſanguine p̄notatū. dignare domine omnipotens bene ✠ dicere ꝛ ſancti ✠ ficare agnorum mundorum. ꝛ aliorum preſentium carnes vt quicūqꝫ ex pp̄lis tuis fidelibꝰ comederint omi bn̄dictōe celeſti ꝛ grā repleantur. p dn̄m nr̄m. Benediccio lardi

OMn̄ps ꝛ miſericors d̄s qui neceſſitatem humani generis clemēter p̄uidens adminicula temporalia ↄtuliſti: pietatez tuā humilr̄ imploramꝰ vt

bene ✠ dicere digneris hoc lardum fa
mulorum famularumq̃ tuarum. ut qđ
hic tua miſcđia pie nobis contulit no
ſtro de merito non pereat. Per dñm.

Benedictio diuerſarum carnium.

DEus qui per reſurrectionē unige
niti filij tui paſcalia nobis gau
dia contuliſti. auge ꝛ ſancti ✠ fica col
lata nobis hec dona diuerſarũ carniũ
tue largitatis ꝛ mentes noſtras piter
ſpiritalibus reple delicijs. p dñm n. i.

Benedictio caſei Oratio

DIgna
re dñe omps bene ✠ dicere hanc
creaturā caſei. quē ex adipe animaliũ
pducere dignatus es: ut quicũq̃ ex po
pulis fidelibus inde comederint omi
benedictione celeſti: ꝛ gratie tue ſatu
ritate repleantur. Per dñm nrm i. x. f

Benedictio ouorum. Oratio

SUbueniat dñe qſũus tue bene ✠
dictionis gratia: huic ouorum
creaturę de qua pullos gallinarum
dignatus es procreare. ut fiant ci
bus ſalubris tuis criſtifidelibus in

tuarum actione gratiarum ſumenti-
tibus. per eum per quē hec omnia ſem
per bona creas ſancti ✠ ficas: bene ✠
dicis. ꝑ eundem xp̄m dn̄m noſtrum.

Benedictio panis Oratio

DOmīe ſancte pater om̄ps eterne
deus bene ✠ dicere digneris hos pa-
nes bn̄dictione celeſti: ut ſint om̄ibus
cum fide ⁊ reuerentia: ⁊ gratiarū acti-
one ſumentibus ſalus mentis ⁊ corp-
is. atqʒ contra omnes morbos: ⁊ uni
uerſas cunctoruʒ inſidias auxilium.
et vite perhennis tuitio. Per domi-
num noſtrū ieſum xp̄m filiuʒ tuū qui
eſt panis verus de celo deſcendens. et
dans ſalutem mundo Qui tecū viuit
⁊ regnat in uni. Bn̄dictio ꝯmunis

BEne ✠ dic dn̄e creaturā tuā ap-
poſitam: ut ſit remediū ſalubre
humano generi: ⁊ preſta ꝑ inuocatio-
nem nomis tui. ut quicunqʒ ex ea ſūp
ſerint: corporis ſanitatem ⁊ anime tu
telam ꝑcipiant. Per dn̄m noſtrum ie
ſum criſtum filium tuū Qui

In die aſſumptionis beate marie
virginis ſuper herbas benedictio.

Adiutorium noſtrum in nomine do-
mini. Qui fecit celum ⁊ terrã. Oratio

DOmine ſancte pater omnipotẽs
qui ab inicio feciſti hominez ad
ymaginem tuam. ⁊ condidiſti celum ⁊
terram. ſolem ⁊ lunam. ſtellas. ⁊ oĩa
celeſtia ac terreſtria. Tu domine do-
minaris poteſtati maris tu habes po
teſtatem abiſſi magne. tu condidiſti
omnia elementa. Tu bene ✠ dicere ⁊
ſancti ✠ ficare digneris has creatu-
ras herbarum. ſicut benedixiſti quin-
qꝫ panes in deſerto. ⁊ duos piſces. ⁊ ſa
ciaſti quinqꝫ milia hominũ virorum.
Omneſqꝫ qui vtuntur ex eis bñ ✠ dice
re ⁊ ſancti ✠ ficare dignare vt eis ſit ſa
nitas anime ⁊ corporis. In nomĩe pa
✠ tris ⁊ fi ✠ lij ⁊ ſpiritus ✠ ſancti Et
ab omnibus hominibus: pecoribuſqꝫ
qui ex hoc guſtauerint omnem putre-
dinem. ⁊ omne fantaſma dyaboli. Et
omnez morbum ⁊ peſtilentiam ac do-

lorem expellere digneris. Qui in tri-
nitate perfecta viuis ⁊ regnas deus ꝑ
omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Suppliciter ſancte pater **Oratio.**
atqꝫ ſubnixis precibus tuam de
precamur clementiam. Qui mirabili-
ter ex nihilo cuncta creaſti Qui terraꝫ
diuerſa proferre germina precepiſti ⁊
varia medicamentorum genera ad ſa
nanda generis humani corpora her-
bis indidiſti. Bene ✠ dicere et ſanc-
tificare: has diuerſi generis herbas
tua pietate digneris. Ut quicunqꝫ ex
eis in hac ſolennitate: venerabilis ac
ſancte dei genitricis marie ſumpturi
ſunt: tam anime q̃ corporis ſanitateꝫ
percipiant. Et interdicente eadem be
ata maria ſemper virgine: ſic eaꝝ vſu
iocundentur ſalubriter. quatenus in
tuorum vngentorum odore: paradiſi
ianuas adire mereantur. preſtante do
mino deo noſtro iheſu criſto. Qui te-
cum viuit ⁊ regnat deus. Per omnia
ſecula ſeculorum. Amen.

DEus qui univerſis gene Oratio
ribus herbarum humanis neceſ
ſitatibus preſtitiſti remedia. hanc her
barum collectionem tue miſerationiſ
bene ✠ dic dextera. ut quiſquis lãguo
re depreſſus ex eis aliquid guſtauerit
eccleſie tue ſancte repreſentatus: opta
te munus ſalutis te donante percipi-
at. Per dñm noſtrum ieſum xp̄m etc.
Reſponſoriũ Uidi ſpecioſam ſicut co
lumbam deſcendentem deſuper rivoſ
aquarum. cuius ineſtimabilis odor e
rat nimis in veſtimẽtis eius. Et ſicut
dies verni circũdabant eam flores ro
ſarũ ⁊ lilia convalliũ ver. Que eſt iſta
que aſcendit per deſertum ſicut virgu
la fumi ex aromatibus mirre ⁊ thuriſ
Et ſicut. Verſiculus. Ora pro nobis
ſancta dei genitrix. Ut digni efficia-
mur promiſſione xp̄i. Dñs vobiſcum
VEneranda nobis huius Oratio
diei feſtivitas opem cõferat ſem
piternam: in qua ſancta dei genitrix
mortem ſubiit temporalem. nec tamẽ

mortis nexibus deprimi potuit que fi
lium tuum dominum noſtrum de ſe
genuit incarnatum. Per eundem do
minum noſtrum iheſum criſtum filiū

Deinde herbe thurificētur. ꝛ aqua be
nedicta aſpergantur.

Benedictio herbarum quocūqꝫ tēpe.

Deſcendat bene✠dictio patris ꝛ
filij ꝛ ſpirituſſancti ſuper hāc cre
aturam herbarum. ut quicunqꝫ ex eis
ſumpſerint. accipiant ſanitatem men
tis: ꝛ tutelam ſalutis. integritatē cor
poris. ſecuritatem ſpei. corroboratio
nem fidei. eternitatem ſpirituſſancti.
Per dn̄m noſtrum ieſum. In unitate
eiuſdem

Benedictio quorūcunqꝫ fru
ctuum Oratio

Bene✠dic dn̄e
hos fructus herbarꝫ quos tu dn̄e
de rore celi ꝛ inundātia pluuiarꝫ ꝛ tem
porum ſerenitate. atqꝫ tranquillitate
ad maturitatem perducere dignatus
es. ꝛ dediſti eos ad uſus noſtros cum
gratiarū actione percipe. in nomīe do
mini noſtri iheſu criſti.

Alia oratio

Deus q̄ has herbas tua iuſſiōe ꝑ pui dētia ꝓgigni voluiſti: nūc etiā ⁊ eaſdē bn̄ ✠ dicere ⁊ ſcti ✠ ficare digneris p̄camur: ut quicūq; ex eo guſtauerint incolumes eſſe valeāt. p. Alia orō

DEus qui inuiſibiliter om̄ia contines. ⁊ tn̄ pro ſalute humani generis ſigna tue potentie viſibiliter oſtendis. qui es ſine inicio ⁊ ſine fine. q̄ terram firmaſti ſup aquas. in nomīe redemptoris noſtri. qui formā ſerui ſuſcepit. ⁊ in ſpecie vulnerati medicus inter homines ambulauit: ut nos ab errore conuerteret. ⁊ languores noſtros ſanaret Preſta ſancte pater om̄ps ſupplicib⁹ tuis ut medicamēta. que te donāte ex diuerſis oleꝝ generibus in vnum ꝯgregauimus. ⁊ cum creatura ſalis ⁊ aque in nomine tuo bn̄ ✠ dicere curauimus. ꝯfeſtim om̄ibus ex eis guſtantibus: beato petro intercedēte: deſideratam ꝯferant ſanitatem: ad laudem ⁊ gloriā ſancti nomīs tui. Qui in trinitate ꝑhenni viuis ⁊ gl'aris de⁹. p.

Benedictio vuarum. Oratio.

BEne ✠ dic dn̄e hos fructus vua
rum: quos tu dn̄e de rore celi ꝛ in
undātia pluuiaꝝ. ꝛ tp̄m ſerenitate at
qȝ tranquillitate ad maturitatē ꝑdu-
cere dignatus es ꝛ dediſti eas ad vſuſ
noſtros cum gratiaꝝ actiōe percipere
In nomine dn̄i noſtri ieſu criſti. q te.

Ordo ad introducendū ſponſam.
ubi cōſuetudo habet. Primo ſacerdoſ
inquirat nomina nubentium. ꝛ inqui
rat ab vtriſqȝ primo vtrum ſint excō-
municati. ſecundo an aliquis ex eis cū
aliquo alio prius contraxerit Dehinc
inquirat ſi gradibus cōſanguinitatis
vel affinitatis. aut cognationis ſpiri
tualis. a iure prohibitis coniuncti fu
erint. quibus per ſingula negantibuſ
manus dextra ſponſi ꝛ ſponſe copulen
tur. Et queratur primo a ſponſo. Ac-
cipis. N. in vxorem legitimam. Et di
cat ſpon ſus. Volo. ich will. Et conſe
quenter inquirat etiam ab ipſa ſpon-
ſa. Accipis N. in maritum legitimū.

dicat. Volo. Ich wyll. Quibus aſſen
tientibus copulentur mutuo ⁊ matri
mōialiter coniūgens verbis aptis aut
per anuli traditiōem ſi eſt cōſuetudo
loci. quo facto dicat preſbiter. Ideo
matrimoniū per vos contractū ratifi
co ⁊ confirmo. In nomine patris ⁊ fi
lii ⁊ ſpiritusſancti Deinde intrās eccle
ſiam: aſpergat aqua bñdicta eoſdem
⁊ data ſtola ad manus ſpōſe introdu
cant cum verſi. Dñs cuſtodiat introi
tum veſtrum et exitum ex hoc nunc et
usqꝫ in ſeculum. ⁊ introeundo dicat.

Beati omnes qui timēt dñm. qui
ambulant in viis eius Labores
manuum tuarum quia manducabis
beatus es ⁊ bene tibi erit. Uxor tua ſi
cut vitis habundans: in lateribus do
mus tue. Filii tui ſicut novelle oliva
rum: in circuitu menſe tue. Ecce ſic be
nedicetur homo. qui timet dñm. Be
nedicat tibi dñs ex ſyon. ⁊ videas bo
na iheruſalem: omnibus diebus vite
tue. Et videas filios filiorū tuorū

SLUB Wir führen Wissen. GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK Uniwersytet Wrocławski

pacem ſuper iſrahel. Gloria patri et.
Kyrieleyſon. Xp̄eleyſon. Kyrieleyſon
Pater noſter. Et ne nos. Ante altare
contrahentes ſe inclinent: ubi ſaltem
fuerit cõſuetudo. ſi autem non fuerit
cõſuetudo: ſola ſponſa altari accedat
Et ſi ſponſa fuerit virgo: nõ curando
ſi ſponſus bigamus fuerit. dicat ſacer
dos. Saluos fac ſeruum tuum ꝛ an=
cillam tuam. Sperantes in te domīe
Mitte eis domine auxilium de ſancto
Et de ſyon tuere eos. Domine exau=
di orationem meam. Et clamor meus
ad te veniat. Dominus vobiſcum Et
CReator celi ꝛ terre. qui Oratio.
primos parentes noſtros adam
ꝛ euam bona ſocietate copulaſti. Be=
ne✠dic ꝛ ſancti✠fica hos adoleſcẽ=
tulos: ꝛ ſemina in eis ſemen vite eter=
ne fructum ventris: tibi placeant: te
diligant: ꝛ a te deo viuo ꝛ vero imper=
petuum nunq̃ recedant. Per criſtum
dominum noſtrum. Amen. Deinde
euangelium iohannis legetur

Inicium ſancti euangelij ſcd̃m iohan̄

IN principio erat verbum ⁊ verbū erat apud deum. ⁊ deus erat verbum. hoc erat in principio apud deū. Om̄ia per ipſum facta ſunt. ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil. Quod factum eſt. in ipſo vita erat. Et vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet. et tenebre eum non comprehenderunt. Fuit homo miſſus a deo cui nomen erat iohannes. Hic venit in teſtimonium vt teſtimoniū phiberet de lumie. vt oēs crederent p illū. Non erat ille lux. ſed vt teſtimoniū phiberet de lumie. erat lux vera que illuminat om̄em hoīem venientē in hūc mūdū. In mūdo erat Et mundus per ipſum factus eſt. Et mundus eum non cognouit. In propria venit. et ſui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum: dedit eis poteſtatem filios dei fieri. his qui credunt in nomine eius. Qui non ex ſanguinibus neq̨ ex voluntate carnis: neq̨ ex volūtate viri. Sed ex deo

nati ſunt. Et verbum caro factum eſt ⁊ habitabit in nobis: ⁊ vidimus gl'am ei⁹ quaſi gl'iam unigeniti a patre. Plenum gracia ⁊ veritate. Et ex tunc ſuper virginem ⁊ ſponſum detur benedictio. dicenda.

Deus pater: deus filius: deus ſpiritusſanctus: trinus ⁊ unus: vobiſcum ſit. ⁊ ipſe coniungat vos. Impleatq; bene ✠ dictionem ſuam in vobis. Creſcite ⁊ multiplicamini: ⁊ replete terram. Et bene ✠ dictio dei omnipotentis patris ⁊ filii ⁊ ſpiritusſancti deſcendat ſuper vos ⁊ maneat ſemper Amen. Si autem ſunt bigami: ambo vel ſaltem ſponſa non fuerit virgo notorie: nō curando de ſponſo an virgo fuerit: ſiue non: tunc omnia predicta poſt pſalmum. Beati omnes: dimittantur. ⁊ ſolum ſequens dicat. Oratō

Pretende queſumus dn̄e fidelib⁹ tuis dexterā celeſtis auxilii: ut q̄ te toto corde pquirāt: ⁊ que digne poſtulant aſſequantur. p xpm dnm nrm̄

Ordo ad introducendum mulie-
res poſt partum. ubi eſt conſuetudo.
Sacerdos veniens ante eccleſiam di-
cat. Aufer domine a famula tua cunc
tas iniquitates ſuas ut ad ſanctaſan
ctorum puris mereatur mentibus in
troire. Per criſtum dominum noſtrum.
Laudate pueri domi- Pſalmus
num: laudate nomen domini.
Sit nomē domini benedictum: ex hoc
nunc et uſqꝫ in ſeculum. A ſolis ortu
et uſqꝫ ad occaſum: laudabile nomen
domini. Excelſus ſuper omnes gen-
tes dominus ⁊ ſuper celos gloria eius
Quis ſicut dominus deus noſter qui
in altis habitat: ⁊ humilia reſpicit i ce
lo ⁊ in terra. Suſcitans a terra inopē
et de ſtercore erigens pauperem. Ut
collocet eum cum principibus: cū prin
cipibus populi ſui. Qui habitare fa-
cit ſterilem in domo: matrem filiorū
letantem. Gloria patri. Sicut erat.
Uel preſbiter legat pſalmum: ſi vult:
Leuaui oculos. Pater noſter. Et ne.

Saluam fac ancillam tuam. mitte ei
auxiliuꝫ dñe de ſancto. Dominus vo
Omnipotens Oratio biſcū. Et.
ſempiterne deus: pater domini
noſtri iheſu criſti Qui vnigenitum tu
um vna cum matre ſua ſemper virgīe
maria. poſt quadraginta dierum ſpa
tium in tēplo p̄ſentaſti bñ ✠ dicere di
gnare hanc famulam tuam poſt par-
tum tibi domino deo noſtro ad tem-
plum tuum purificandi gratia preſen
tatam. Et concede propitius vt ſicut
eam per noſtrum officium: templum
iſtud terrenuꝫ introducimus ſic poſt
finem vite preſentis regni celeſtis me
reatur introitum. Per eundem criſtū
dñm noſtrum. Amen. Extunc aſper-
gatur aqua benedicta ꝛ introducatur
in eccleſiam. cum verſi. Dominus cu-
ſtodiat introitum tuum ꝛ exitum tu-
um Deinde veniens ad altare legat e
uangelium. In principio erat verbuꝫ
vt ſupra. Dehinc det ei libruꝫ ad oſcu
landum. Et dicat. Sit nomē domini

benedictum. Ex hoc nunc ⁊ uſqꝫ in ſe-
culum. Adiutorium noſtruꝫ in nomi-
ne domine. Qui fecit celum ⁊ terram.
Oremus. Bene ✠ dictio dei patris ⁊
filij et ſpirituſſancti deſcendat ſuper
vos ⁊ maneat ſemper. Amen

Benedictō pere ⁊ baculi peregrinātiū

Domine ieſu : Oratio. Dn̄s vobi
criſte qui tua ineffabili miſerati-
one: patris iuſſione. ſpū̄ſſancti coopa
tione. de celo deſcendere. ouemqꝫ pdi
tam dyabolica ſeductōe voluiſti que
rere. atqꝫ proprijs humeris ad celeſtiſ
patrie gregem referre. quiqꝫ p̄cepiſti:
natis matris eccleſie orādo petere bn̄
viuēdo querere. ac pulſando pſeuera-
re. quo citius valeat inueire ſalutariſ
p̄mia vite. te humiliter inuocamꝰ cle-
mētiſſime dn̄e quatinus ſancti ✠ ficā
do bn̄dicere. atqꝫ bn̄dicēdo has peraſ
⁊ hos baculos digneris ſancti ✠ fica
re. vt quicūqꝫ his pro tui nomīs amo
re ad inſtar humilis armature vſi fue
rint. ſicqꝫ pegrinādo ſuffragia ſācto-

rum humili comitati deuotõe querere ſtuduerint: dextere tue ꝓtecti mũimie ꝑuenire mereatur ad gaudia manſionis eterne. Qui cũ patre ⁊ ſpũſãcto viuis ⁊ regnas deus. p. Cũ dat pera dr.

IN noie dñi noſtri ieſu xpi accipe hãc ꝑerã habitum ꝑegrinacõnis tue: vt caſtigatus ⁊ bñ ſaluus atq; emẽdatus: ꝑuenire merearis ad limia ſãctorum quo ꝑgere cupis vt pacto itinere tuo ad nos incolumis peruenire merearis. Amen. Cum dat baculus.

IN nomie dñi nri ieſu xpi. accipe hũc baculum in ſuſtẽtatiõem itineris ac laboris tui ad viam ꝑegrinationis tue vt vincere valeas cateruas inimicoꝝ. ⁊ ꝑuenire poſſis ad limina ſanctorum quo ꝑgere cupis: vt pacto itinere ad nos incolumis reuerti merearis Ipſo adiuuante qui cum patre ⁊ ſpiritusancto viuit ⁊ regnat. Per

BIBL. UNIV. VRATISL.

SLUB Wir führen Wissen. GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK Uniwersytet Wrocławski

624

potente. 7 exaltavi electum de plebe mea.
Inveni david servum meum. oleo sco meo
unxi eum. Manus enim mea auxiliabitur ei.
7 brachium meum confirmabit eum.
Nichil proficiet inimicus in eo. et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et concidam a facie ipsius inimicos eius. 7 odientes eum in fugam convertam. Et veritas mea 7 misericordia mea cum ipso. 7 in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponam in mari manum eius. 7 in fluminibus dexteram eius. Ipse invocabit me pater meus es tu. deus meus 7 susceptor [illegible]

pice deus 7 respice [illegible]
hoc est dies una. in atriis
Elegi abiectus esse in domo
habitare in tabernaculis
7 veritatem diligit de[illegible]
bit dominus. Non privabit
bulant in innocentia
beatus homo qui sperat
Benedixisti domine terram
tivitatem iacob. [illegible]
plebis tue. operuisti [illegible]
nisti omnem iram tuam

r ad mensam corporalem tibi sit dampnum est
s qui non licet, dominica cena [illegible]. Et [illegible]
[illegible] accedat et tibi gratia sit [illegible]
[illegible] accessit 7 tetigit fimbriam uestimenti eius
[illegible] fuit. Luc viii. Ita quos
[illegible] accedat [illegible] culpe [illegible]
[illegible] Recogitabo [illegible]
[illegible]
[illegible] passionis [illegible] 7 tangit fimbriam
[illegible] i. timore recole passionem xpi
[illegible] corporis 7 sanguinis
[illegible] Quotienscumque manducatis
[illegible] 7 calicem bibetis mortem domini
[illegible] Quod bene notavit mulier
[illegible] sit corpus [illegible] fimbria tantum esse
[illegible] 7 [illegible]
[illegible] non curam [illegible]
[illegible]
[illegible] medicina [illegible] non
[illegible] xpi de celo [illegible] fides. Hodie
[illegible] dicit dominus [illegible]
Causa non [illegible]
[illegible]
[illegible] non expectabat nullam [illegible] ante
[illegible] 7 in [illegible]
[illegible] ad [illegible] 7 devote [illegible]
[illegible] sacramentum. Sin non [illegible]
[illegible] que clamat 7 panem [illegible]
[illegible] adhuc [illegible] Iesus [illegible]
[illegible] dominum
[illegible] dominica corporis 7 sanguinis [illegible]
[illegible] non accepisse [illegible]
[illegible] Alius [illegible] ebrius [illegible]
[illegible] nocte [illegible]
[illegible] duo pericula [illegible]
[illegible] hoc [illegible]
Iohel i. Expergiscimini ebrii 7 flete
[illegible] qui bibitis vinum [illegible] iocunditate
[illegible] ab ore [illegible]
[illegible] amaritudinis [illegible]
[illegible] bibetis [illegible]
[illegible] bibens [illegible] Trinitate [illegible]

invocatum est nomen [illegible]
7 nos [illegible]
[illegible] mortis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] gratia [illegible]
est indignationis [illegible]
Sciens [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Io xiii
nos [illegible] de [illegible]
7 affectionis ad [illegible]
quantitate amoris
[illegible]
[illegible]
[illegible] passionis [illegible]
[illegible]
[illegible] solis [illegible]
ut [illegible]
[illegible] xpi [illegible]
[illegible] collatoni[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 sibi [illegible]
[illegible]
[illegible]
solum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] celestis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

De c[illegible] Job xviij.
e sulphur. Thor[illegible]
immortales vii ysa
nes & apuntul tuu
mortuu qs lustinas
ysa xxviij. Detrit[illegible]
[illegible] appetentes pauore
[illegible] ibi delecte
[illegible] in tuu ze. p[illegible]
[illegible] vii ysa xviij.
Tena diu fuit
[illegible] Sat [illegible]
Dep[illegible] pe paradisi
[illegible] iii. [illegible]
[illegible] hystorie. Alle
[illegible] morz ad faciedu
ad celestia [illegible]
[illegible] iusti
[illegible] celestia [illegible]
[illegible] hos discipulis
apposuit [illegible]
[illegible] agrestes
[illegible] nova [illegible]
[illegible] Initio
[illegible]
[illegible] vii [illegible] xxiiij.
[illegible] dnus [illegible]
[illegible] loquitur [illegible]
[illegible] dns omibz
[illegible] xxv. [illegible]
[illegible] pig
[illegible] vii [illegible]
[illegible] ubi i. omnes
[illegible] volup.
[illegible] .i. timore
[illegible] vii [illegible] xxij.
[illegible] prii. [illegible]
[illegible] sui fecit
[illegible] purgam
[illegible] mortis vii
[illegible] manu talis

[illegible]

SLUB Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

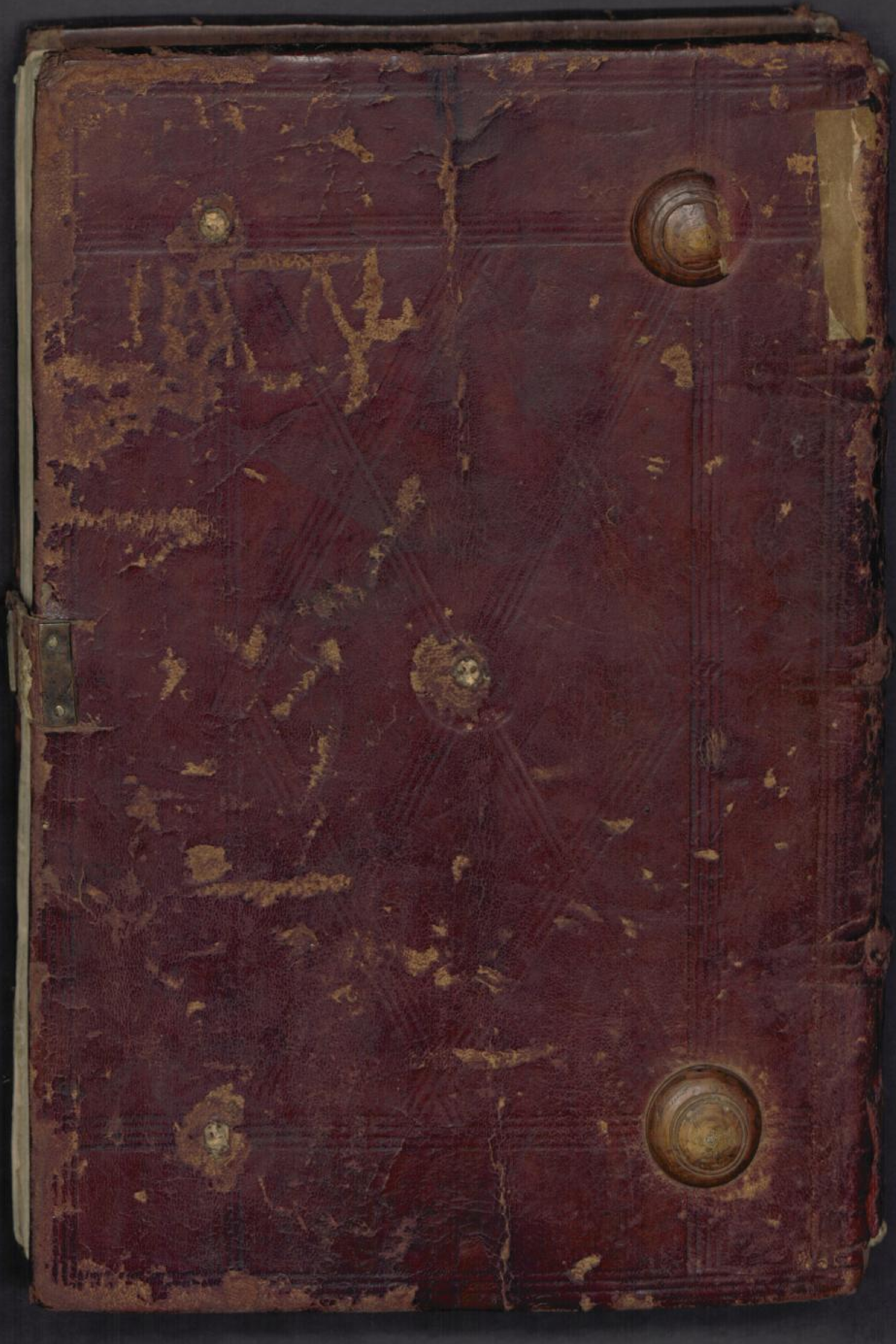

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB Wir führen Wissen.
Stadt Görlitz
GÖRLITZER SAMMLUNGEN OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
Stadt Görlitz
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet Wrocławski

SLUB
Wir führen Wissen.
GÖRLITZER SAMMLUNGEN
OBERLAUSITZISCHE BIBLIOTHEK
Uniwersytet
Wrocławski

[illegible]
Exorciſtam [illegible]
ſacramentum [illegible]
tione conferentur [illegible]
calicem [illegible] Forma. Accipe pote-
ſtatem offerendi ſacrificium [illegible] eccle-
ſia [illegible]
[illegible]
[illegible] gratie
[illegible]
[illegible]
[illegible] verba de
preſenti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Forma dicat ſacerdos [illegible]
[illegible]
[illegible] In nomine patris et fi-
lii et ſpiritusſancti [illegible]

[illegible]

crucis xpi. tam in fronte [illegible] in corde.
de. Sume fidem celestium preceptor. ta
lis esto moribus ut templum dei iam esse
possis. euasisti[illegible] laqueos dyaboli le
tus agnosce. horresce ydola. respue si
mulacra. cole deum patrem omnipotentem
et ihesum xpm filium eius. Qui cum eo et
pater [illegible] unitate spiritus sancti vivit et reg

[illegible] ut dignus [illegible] ad [illegible] per eundem dominum nostrum Iesum christum filium tuum, qui tecum uiuit et regnat. [illegible]

Vidimus stellam eius [illegible] Et uenimus [illegible]

Sequentia sancti euangelii secundum Mattheum.

In illo tempore. [illegible] puerum cum Maria matre eius [illegible] Et apertis thesauris suis [illegible] Et responso [illegible] ne redirent ad herodem [illegible]

Nec te lateat ſathana imminere tibi
penas. imminere tibi tormenta: im-
minere tibi diem iudicij. diez ſupplicij
ſempiterni. diem qui venturus eſt ve-
lut clibanus ardens. in quo tibi atq
vniuerſis angelis tuis eternus ſuperue-
niet interitus. Proinde damnate atq
damnande da honorem deo viuo et vero
da honorem iheſu xp̄o filio eius et ſpi-
ritui ſancto. in cuius nomine atq virtute
precipio tibi quicunq es ſpūs immunde
vt exeas et recedas ab hoc vel ab hac famulo
dei. N. quem hodie dominus
noſter iheſus xp̄s ad ſuam ſanctā gra-
tiam et bñdictionem: fontemq baptiſ-
matis dono ſuo vocare dignatus eſt.
Vt fiat templum dei per aquam rege-
nerationis in remiſſionem omnium peccato-
rum. In nomine eiuſdem dn̄i noſtri iheſu xp̄i
Qui venturus eſt iudicare viuos et mor-
tuos et ſeculum per ignem. Amen. [illegible]
cū digitis pollice [illegible]
nares [illegible]
[illegible] Effeta: quod eſt adaperi-

[illegible] baptismi [illegible] ita
[illegible] ecclesie [illegible] obseruat [illegible]
[illegible] Magis sufficit [illegible]
si alias [illegible]
[illegible]
si sacerdos sit, si lector [illegible]
[illegible] si infans [illegible]
[illegible] si [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aqua baptizabantur [illegible]
[illegible]
[illegible] baptizatur [illegible]
[illegible]
baptizandi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] baptizandi [illegible]
[illegible]

[illegible] regna celorum [illegible] spiritui
sancto. Et recede ab hac famula vel
dei N. quia ipsam sibi deus et domi-
nus noster ihesus christus ad suam san-
ctam gratiam et benedictionem fontem-
qz baptismatis dono spiritus sancti con-
vocare dignatus est. Et hoc signum
[illegible]
[illegible] sancte
cru✠cis quod fronti eius damus. tu
maledicte dyabole nunquam audeas vio-
lare. Per eundem dominum nostrum
[illegible] Amen.
Exorcizo te immunde spiritus. per pa✠trem
et fili✠um et spiritum ✠ sanctum. Ut exe-
as et recedas ab hac famula dei
dei N. Ipse enim tibi imperat maledi-
cte dampnate qui ceco nato oculos ape-
ruit. Et quatriduanum lazarum de
monumento suscitavit. [illegible]
[illegible]
Ergo maledicte dyabole [illegible]
recognosce sententiam tu-
am. Et da honorem deo vivo et vero

pompis eius. Und aller syner hoch-
fart. Respondeat. Abrenuntio
Ich widersage. Et omnibus operi-
bus eius. Unnd alle syner wercken.
R. Abrenuntio Ich widersag. Item
interrogat sacerdos nomen pueri N.
Dicat. Credis in deū patrē omnipotentē
creatorē celi et terre. Gleubstu in got
vater almechtigen got: schepper hym-
mels vñ erde. R. Credo Ich gleube.
Item credis in ihm xpm fi-
lium unicū dominū nostrū natū et passum.
Glaubstu in ihesū xpm synen eyngebornē son
vnserē herrē geborē vñ geliden. R.
Credo Ich gleub. Credis in spiritum
Sanctum ecclesiam katholicam. San-
ctorum cōmunionem. Remissionem
peccatorum. Carnis resurrectionem.
Et vitam eternam post mortem. Gle-
ubstu in den heilig̃ geist. die heilige
cristeliche kirchen. gemeinschaft der
heiligen. Vergebunge der sunde. Uf-
ersteunge des fleisches.